

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 285. — ŠTEV. 285.

NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 6, 1921 — TOREK, 6. DECEMBRA, 1921.

VOLUME XXIX. — LETNIK XXIX.

S KONFERENCE V WASHINGTONU

SPOR MED TEKMECI NA DALJNEM IZTOKU POSTAJA VEDNO BOLJ RESEN IN NOBENA PRIZADETIH STRANK NI PRIPRAVLJENA POPUSTITI. KITAJSKA ZAHTEVA POVRATEK ŠANTUNG PROVINCE TER RAZVELJAVLJENJE VSEH INOZEMSKIH PRIVILEGIJEV.

Washington, D. C., 5. dec. — Danes so se obnovili pogajanja med Japonsko in Kitajsko glede travnave Šantung vprašanja, in Kitajsko je bila pripravljena zavrniti sleherni kompromisni predlog.

Japonski krogi so danes zatrjevali, da bo poteklo več dni, predno bo prišlo do kakih važnih razvojev. Šele potem bo mogoče nadalje razpravljati o zadevi, tikajoči se razoroženja na morju.

Prava konferenca je bila odgodena do srede, a vsi delegati so pripravljali pogajati se med seboj na neoficijelnem načinu.

Napredek posvetovanj je bil tako nagel, da bo mogoče priti do končnih zaključkov in sklepov še pred Novim letom; seveda če ne bodo nastale kakšne komplikacije, ki bi ovirale poslovanje.

Ameriški delegati pa izjavljajo, da se dosedaj še ni razpravljalo o vprašanju, kaj bo konferenca zaključena.

Kitajska delegacija je izjavila, da bo prenehala z direktnimi pogajanjimi ter spravila celo vprašanje pred plenarni konferenco, razven, če bi bila Japonska pripravljena vrniti celo provinco Šantung ter jo popolnoma opustiti vsakega japonskega upliva.

Kitajski delegati izjavljajo, da je vprašanje Šantunga eno vprašanje, ki bo najbrže dovedlo do motenja miru na Daljnem Iztoku, če ga ne bo mogoče rešiti pri tej priliki.

Dosedaj rito japonski delegati še ničesar izjavili, kar bi kazalo, da hočejo popustiti od stvari, ki zahteva, da mora železnice v Šantung provinci upravljati skupna kitajsko-japonska administracija.

Nekateri japonski delegati mislijo, da je vprašanje sklenjenja mornariškega oboroževanja najvažnejše, s katerim se je imela pešati Japonska v modernem času.

To je namreč spojeno po mnenju teh delegatov z vprašanji narodne varnosti in narodnega napredka.

predka. Vsled tega se japonski delegati ne bodo prenažljeno odločili za ta ali oni korak.

Skoraj vsi angleški delegati so odšli iz Washingtona ter se bodo vrnili šele v red. Medtem se bodo vršila neformalna pogajanja, da se uglaadi pot k uspešnemu nadaljevanju konference.

STAVKA KLVNIČARSKIH DELAVCEV.

Chicago, Ill., 5. decembra. — Pet in štirideset tisoč unijskih delavcev, zaposlenih po celi deželi v klavničarski obrti, je zastavilo danes v protest proti sklenjenju plač, ki znaša celih deset odstotkov v vseh napravah veleklavničarjev. To je bilo objavljeno od strani Amalgamated Meat Cutters and Butchers Workmen of North America.

Zastopniki veleklavni so izjavili, da ne bo stavka resno prizadela obratovanja v njih napravah. Predstavitelji petih velikih veleklavniških kompanij so izjavili, da ne bo stavka resno prizadela obratovanja v njih napravah, kajti le omejeno število delavcev je bilo organiziranih. Mesta stavarjev se je hitro izpolnilo z ljudmi, ki so bili že dolgo časa brez dela.

ČRNA ROKA NA DELU.

Detroit, Mich., 5. decembra. — Bombna eksplozija, ki je uničila celo poslopje na istočni High Street, je bila soglešno z izjavo policije delo črne roke, čeprav izjavljajo lastniki dotičnega poslopja, da niso sprejeli v zadnjem času nobenega preletnega pisma. Nikdo ni bil poškodovan vsled te eksplozije.

Policija išče nekega človeka, očitno inozemca, ki je prišel v restavracijo, nahajajočo se v hiši, malo pred eksplozijo, nakar je posvaril lastnika restavracije, naj ne gre za nekaj časa na cesto, ker mu preti nevarnost.

Eksplozija te bombe je bila petna v vrste v teku zadnjih petih mesecev.

RUSKE KONDUKTORICE.

Slika nam predločuje prizor iz Moskve: štiri sprevodnice cestne železnice. Vsa tozadavna dela opravljajo v sovjetski Rusiji ženske.

VPRASHANJE PACIFIKA NA DNEVNEM REDU

Pacifični problem bo rešen potom dogovora. — Angleško-japonska pogodba razveljavljena.

Washington, D. C., 3. dec. — Na mesto angleško-japonske pogodbe, ki je veljala dolgo časa ter varovala interese obeh prizadetih sil na Daljnem Iztoku, bo stopil dogovor med štirimi silami, — namreč med Anglijo, Francijo, Japonsko in Združenimi državami. Ta pogodba se bo tikala izključno vprašanj Daljnega iztoka.

Glavna stvar, ki pride pri tem v poštev, se koncesije, katere so dale Japonska, Francija in Anglija z ozirom na Kitajsko na današnjem sestanku komiteja glede pacifičnih vprašanj ter onih Daljnega iztoka. Ta dogovor je neizmerne važnosti, ki se tičejo Daljnega iztoka.

Kljub vsem dogovorom in kljub zadovoljivemu poteku razprav glede problemov Daljnega iztoka pa obstaja še eno veliko vprašanje, katero je treba rešiti istočasno potoma dogovora, — namreč vprašanje Šantunga.

Vskladno, ki je dosedaj zasledoval razvoj in potek konference, je moral priti do zaključka, da bo od rešitve tega vprašanja odvisen uspešen ali neuspešen izid sedanje washingtonske konference. Do tega prepričanja je prišel danes tudi poročevalec newyorške "Tribune".

Predlog ameriškega državnega tajnika Hughesa, ki se tiče sorazmerne sile na morju, izražene v formuli 5-5-3, je bil sprejet tako od strani japonske kot angleške delegacije ter je treba sedaj izdelati le par posameznosti, tikajočih se odpravljanja teh ali onih bojnih ladij velike tonaže. Vprašanja, ki so zvezana s tem, pa se ne smatra niti od strani Anglije, niti od Japonske ali Združenih držav za dosti važna ali pomembna, da bi ovirala gladek potek konference, ki se mora pešati s tako številnimi nadaljnjimi vprašanji.

Vsa vprašanja, tikajoča se Pacifika ter Daljnega iztoka, so sedaj praktično rešena, z izjemo vprašanj, tikajočih se japonskih in ameriških utrdb na Daljnem Iztoku (Corregidor in Pescadore.) Razventega pa preostaja še važna vprašanje Šantunga.

NA DUNAJU SO GROZNE RAZMERE

Razmere v nekdanjem ponosnem dunajskem mestu so bolj žalostne kot so bile kdaj poprej.

Dunaj, Avstrija, 5. decembra. Vses trgovski posel v večini mestnih okrajev se vrši za barikadami in plenjenji in izgredi dokazuje, da nikdo ne zaupa vladi toliko moči, da bi preprečila izbruh daljnjih izgrediv, če bi se pojavili.

Na takozvanem "Marktplatz" je povzročil večeraj vsiklik: "Banditi prihajajo!" celo paniko. Vse prodajalne so zaprle ali zabite z deskami in Kaerntnerstrasse ki pomenja za Dunaj toliko kot 5th Avenue za New York, je bila tekom celega dneva zapuščena. Celi prvi okraj je izmril ter zapuščen, kot da se ga je lotila kuga.

Obseg plenjenj je razvden iz statistik, katere je priobčil policijski urad. Več kot sto in sedemdeset trgovin je bilo oplenjenih in med trgovci prevladuje splošno mnenje, da nima vlada nit poguma, niti velje, da bi preprečila izbruh nadaljnjih izgrediv.

Velike restavracije ob Ringu so zaprle svoja vrata, s čemur se je še povečalo število nezaposlenih.

Najhušje pri celi stvari pa je to, da ne bodo hotele tuje banke državi nuditi kredita, katerega je skušala dobiti v zadnjem času. Vsak inozemski bankir se bo namreč natanko premislil, predno bo dal posojilo državi, koje vlada nima moči ali volje zatreti izgrede proti privatni lastnini. (To je navaden izgovor mednarodnega kapitala, ki pa ne pomisli, da je lačen človek pripravljn na vse, tudi na največje hudodelstvo, da dobi skorjo kruha. Židovski denarni mešetarji na Dunaju so živeli kot bogovi ter zapravljali denar, katerega jim je preskrbel borza, a kadar prispe sila do viška, je neumnost govoriti o lastninskih pravicah in nedotakljivosti osebne lastnine.)

ROJAKI NARODAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

To vprašanje je treba končno spraviti s sveta in od zadovoljive rešitve tega vprašanja je končno odvisen srečen ali nesrečen potek sedanje konference v Washingtonu.

MANJ LJUDI JE NEZAPOSLENIH

Delavski department je objavil, da stiko, ki kaže, da je vedno manj nezaposlenosti v deželi.

Washington, D. C., 5. dec. — Soglešno z zadnjim mesečnim poročilom delavskega departmenta, je v Združenih državah vedno manj nezaposlenih.

Delavski department je objavil, da je bil njegov poročilo, na temer obvestil 1428 velikih korporacij, ki so vse izjavile, da so sprejele vedno več in več ljudi na delo. Število delavcev, ki so bili novič sprejeti na delo, odgovarja približno poldrugemu odstotku iz števila nezaposlenih.

V naslednjih industrijah je bilo opaziti obnovenje obratovanja v večji meri kot dosedaj: industrija za izdelovanje papirja, industrija stavbinskega lesa, železnice in jeklarske naprave in avtomobili.

Vpoveč priide tudi tekstilna industrija, a zmanjšanje števila zaposlenih delavcev se je završilo v naslednjih industrijah: železniške delavnice, usnjarska industrija ter naprave za pročiščenje živil.

Med mesti, v katerih je bilo pretekli mesec več zaposlenih kot ponavadi, je Perth Amboy, N. J., kjer se je zvišalo število zaposlenih za 16 odstotkov ter Syracuse, N. Y., kjer je dobilo daljnjih 10 odstotkov delavcev delo.

V New Yorku in Chicagu se je zmanjšalo število zaposlenih.

NESRAMNA GONJA PROTI DR. LORENZU

Proti znanemu dunajskemu kirurgu so vprizorili zavistni stanovski tovariši grdo gonjo.

Grda gonja se je pričela večeraj proti dr. Adolfu Lorenzu, znanemu dunajskemu kirurgu. Njegovi prijatelji ga branijo proti obdolžitvam, da je sprejel v kliniki znesek stotih dolarjev. Dr. Lorenz izjavlja, da ni nikdar storil kaj takega.

Ravnateljki svet bolnice za sklepane bolezni je sklical za večeraj sejo, na kateri so sklepali, če naj puste v bolnici kliniko dr. Lorenza, ki je zdravil tam otroke. Splošno se glasi, da je profesionalna ljubosumnost povzročila napade na dr. Lorenza. Povzročili so te napade newyorški padarji in konjederci.

Dr. Lorenz je izjavil, da bo obdolžitve, naperjene proti njemu, popolnoma neosnovane in da ga skušajo združiti, ki se obračajo proti njemu, spraviti v napadeno luč. Njegovi prijatelji so napeli vse sile, da zavrnejo zavratne napade čuštinskih mazačev.

Dr. Lorenz je ogorčeno izjavil, da ni dobil niti enega centa od 19. novembra naprej, ko se je izkrcal v New Yorku.

Večidel nočelje je preživel na domu svojega prijatelja dr. Fredericka Albea v Poloniji, N. J. Ravnatelj bolnice za sklepane bolezni so zahtevali od dr. Henryja A. Frauenthala, vrhovnega zdravnika te bolnice, pojasnila, če je kaj resnice na pritožbah, da je jemal dr. Lorenz denar od bolnikov v kliniki, o kateri se je domnevalo, da je zastoj ter vsem na razpolago. V pritožbah se je glasilo, da je dr. Lorenz privatno preiskal paciente v uradu dr. Frauenthala, če so lahko plačali pristojbino stotih dolarjev. Oni, ki niso mogli spraviti skupaj toliko denarja, so morali zamažati ča-

NOV PROCES PROTI FATTY ARBUCKLU

Porota, ki bi morala odločiti o usodi Arbuckla, je bila odpuščen, ker se ni mogla zediniti.

San Francisco, Cal., 5. dec. — Znani igralec Arbuckle se bo moral dne 9. januarja prihodnjega leta še enkrat zagovarjati pred poroto glede obtožbe, da je zakrivil smrt igralke Virginije Rappe.

Sodnik je odpustil poroto, ki se ni mogla zediniti glede pravoreka. Sedem moških in pet žensk se je posvetovalo od petka popoldne, a vsa posvetoovanja so bila brezuspešna, ker je ena izmed porotnic izjavila od prvega početka, da bo glasovala za krivdo obdolženega. Bila je to neka Mrs. Helen Hubbard, ki je pozneje izpreobrnila še nekega porotnika k svojemu mnenju, nakar je porota obvestila sodnika, da je deset porotnikov za oproščenje, dva pa za krivdo.

Načelnik porote je objavil naslednje:

Porota se je dogovorila, da ne bo podala nobenih posameznih izjav, ker je stvar preveč zapletena. Deset porotnikov se je s pomočjo tajnega glasovanja izreklo za pomilosočnejše in sicer na temelju tehtne presoje vsega dokazilnega materiala. Dva člana porote pa sta se od prvega pričetka naprej upirala kakršnikoli presoji dokazilnega materiala ter izjavila, da ne moreta izpremeniti svojega stališča in da bosta vstrajala pri svoji zahtevi, da se obtoženi obtožene, pa naj se zgodi kar hoče. Vsled tega je jasno, da ni bila ta dva člana porote brez predsodkov in da bi bil pravorek nepravičen, če bi se glasil za obtožbo.

Porotniki so 22-krat glasovali glede pravoreka, a se niso mogli zediniti, nakar so obvestili sodnika, ki je odpustil poroto.

Obtoženi in njegova žena, ki sta bila ločena že dolgo časa, a sta sedaj zopet skupaj, sta očitno pričakovala oproščenje, ter sta bila vsled tega zelo razočarana. Arbuckle sam je izjavil, da je moralno brez dvoma oproščen, čeprav se ni posrečilo tudi postavno uveljaviti tega oproščenja.

Rekel je nadalje, da je prišel v zadrego le zastran svojega dobrega srea, ker je šel v sobo Virginije Rappe, ko je slednja zbolela. Izjavil je naslednje:

Glavni cilj mojega življenja je bil razveseljati ljudi in radigeta je prišla ta velika nesreča name. To je skrivnost, ki jo more pojasniti le božja pravica.

Arbuckle je izjavil nadalje, da se bo znova posvetil svojemu prejšnjemu poslu, ko bo končno oproščen.

V slučaju, da bo oproščen, se bo moral zagovarjati tudi pri vzevni oblasti radi kršenja prohibicijske postave, ker je dokazano, da so popili veliko alkohola na Delavski dan, ko je zbolela Virginija Rappe v njegovem stanovanju v San Francis hotelu.

KONGRES ZOPET NA DELU.

Washington, D. C., 5. dec. — Danes se je pričelo redno zasedanje 67. kongresa, ki ima pred seboj obsežen program. Glavni cilj sedanega zasedanja kongresa bo sprejem nove varstvene tarifne zakonodaje.

kati pred vratmi, izpostavljeni vsem vremenskim neugodam. Dr. Frauenthal je izjavil, da je vedno pripravljen braniti svoje stališče, da pa bo najbrže zaprl kriniko radi neosnovanih in grdih napadov na ime in čast dr. Lorenza.

LYDD GEORGE NE BO PRIŠEL V AMERIKO

Angleški ministrski predsednik se je konečno vendar odločil, da ne bo prišel v Washington.

Washington, D. C., 5. dec. — Lloyd George vendar ne bo prišel na razoroževalno konferenco. To se je izvedelo večeraj od nekega odličnega člana angleške delegacije, ki je obenem tudi izjavil, da je bil državni department že informiran v tem smislu. Angleški ministrski predsednik ne more namreč obiskati Združenih držav radi napetega položaja na Irskem ter številnih vprašanj, tikaajočih se notranje politike. Lloyd George bo prišel v Ameriko le v slučaju, da bo prišlo na konferenci v Washingtonu do resne krize, ki bi ogrozila uspeh zborovanja diplomatov, ki se vrši sedaj v ameriškem glavnem mestu. Angleški delegat, ki je spravil na dan to novico, je razventega izjavil, da so bile vse vesti glede odpotovanja Lloyd George-a razširjene po svetu izključno v namenu, da se ustvari boljše razpoloženje za stališče angleške delegacije.

Vsa znamenja kažejo, da je pričakovati velikega viharja proti administraciji v kongresu, ki se je sestel danes. Kongres se bo najbrž predvsem obračal proti tajni diplomaciji, ki je prišla zopet na površje tekom sedanjih razprav v Washingtonu in ta odpor proti tajni diplomaciji je resen, kajti v vrstah kongresnikov in senatorjev, ki so proti tajni diplomaciji, je najti odlična imena, ki imajo dober glas po celi deželi.

V zadnjem času se je več kot nkrat glasilo, da je postal Washington takozvano gravitacijsko redišče sveta in na tej trditvi mora biti res nekaj resnice, kajti v Washingtonu se zbirajo ljudje, katere je bilo preveč najti le v krajih, kjer se je ponavadi zbirala "elita" človeštva.

KORISTNA DELO FRANCOSKE POSLANSKE ZBORNICE.

Pariz, Francija, 5. decembra. — Po celim tednu je francoska poslanska zbornica sprejela predlog, koje namen je napraviti cone velikemu škandalu, katerega so povzročili prodajalci cenekega pohištva, ki so napravili milijone in milijone na stroške bednih ljudi. Če bo senat odobril predlogo bo postalo kriminalen zločin dati v najem stanovanja pod pogojem, da kupi najemnik obenem tudi pohištvo od hišnega gospodarja.

Izza konca vojne je postala splošna navada zahtevati od nemčnikov 100,000 frankov za par kosov pohištva, ki niso bili vredni niti desetine te svote, kajti lastniki hiš so dobro vedeli, da prevladuje tako pomanjkanje stanovanj, da so ljudje pripravljni doprinesiti vsakovrstne žrtve.

BALFOUR GLEDE PROHIBICIJE.

Baltimore, Me., 5. decembra. — Ko so vprašali Arthur J. Balfourja, načelnika angleške delegacije na razoroževalni konferenci, če bo postala Anglija suha, je odgovoril:

Tozadavne regulacije so postale sedaj bolj liberalne kot so bile. Med vojno je bilo treba precej strogo nadzorovati javne prostore. Od takrat naprej pa smo postali bolj liberalni in razmere v tem pogledu so približno take kot so bile pred vojno. Jaz sem mnenja, da imamo v Anglije veliko več osebne svobode kot pa jo imate v Ameriki. Tukaj se vprizarja vse napore za maso kot tako. V naši deželi pa pride predvsem v poštev posameznik. Mi gledamo na to, da se ne omeji osebnih svobod, kajti v tradiciji je posameznik glavna stvar, ne pa masa. (S tem je izrekel zelo modro besedo.)

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potom naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Razpoložljiva na zbiranje pošte in izplačanje "Kr. poštni čekovalni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani.			
300 kron	\$ 1.35	1,000 kron	\$ 4.30
400 kron	\$ 1.80	5,000 kron	\$ 21.00
500 kron	\$ 2.20	10,000 kron	\$ 41.00

Glasom naredbe ministrstva za pošto in brzojav v Jugoslaviji je sedaj mogoče tudi ukazovati zneske potom pošte edinele v dinarjih; za vsake štiri kroše bo izplačan en dinar; razmerje med dinarjem in krošo ostane torej nespremenjeno.

Italija in naseljeno ozemlje:

Raznošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu.			
50 lir	\$ 2.70	500 lir	\$23.00
100 lir	\$ 4.80	1000 lir	\$45.00
300 lir	\$14.10		

Nemška Avstrija:

Razpoložljiva na zbiranje pošte in izplačanje "Afrikanische Bank" na Dunaju.	
1,000 nem.-avstr. kron \$ 0.95	10,000 nem.-avstr. kron \$ 6.00
5,000 nem.-avstr. kron \$ 3.50	50,000 nem.-avstr. kron \$ 25.00

Vrednost denarja sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni istega dne kot nam pošlani denar dope v roko.

Kot generalni zastopnik "Jadranske Banke" in njenih podružnic imamo zaimenjene izvanredno ugodne pogoje, ki bodo velike koristi za one, ki se za ali se bodo posluževali naše banke.

Denar nam je pošlani najbolj po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

(Advertisement)

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
(a corporation)
FRANK BAKER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
38 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"Glas Naroda" izlazi vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.
Za leto leta velja list za Ameriko \$7.50 Za New York za celo leto \$7.50
Za celotno leto \$7.50 Za celotno leto \$7.50
Za pol leta \$3.75 Za pol leta \$3.75
Za četrt leta \$1.87 Za četrt leta \$1.87

GLAS NARODA
(Vse, kar je za Ameriko)
Izide vsake nedelje in praznikov.
Sv. Krištof, Cortlandt Street, New York City, N. Y.
Advertisements on Agreement.

Dopisni listi in odgovori se ne priročajo. Tiskar naj se blagovito po-
kusi po klicu. Pri sprejemanju klicu naročnikov prebrano, da se ne
tudi prebrano blagovito nameni, da hitro prejemo naša pisma.

GLAS NARODA
(Vse, kar je za Ameriko)
Izide vsake nedelje in praznikov.
Sv. Krištof, Cortlandt Street, New York City, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2676

DOHODNINSKI DAVEK.

Davčna zakonodaja je uveljavila izpremembe, tika-
joče se dohodninskega davka in pri tem pridejo vpo-
stev v glavnem ljudje zmernih dohodkov.

Na temelju postav, ki je bila sprejeta letos, je oze-
njen človek, ki ima pet tisoč dolarjev letnih dohodkov
ali manj, upravičen do popusta \$2,500.

Na temelju davčne postav iz leta 1918 je bil ta
popust omejen na dva tisoč dolarjev rednega letnega
dohodka, ter znaša vsled tega sedaj petsto dolarjev več.
Za vsakega posameznega člana družine, ki je star manj
kot 18 let in ki se sam ne more preživljati, je določen
nadatni popust v znesku 400 dolarjev.

Stara postava pa je uveljavljala le dvesto dolarjev
za takega človeka. Če ima vsled tega oženjen človek dva,
ki sta odvisna od njegovega dohodka, bo moral plačati
na temelju nove postav in v slučaju, da zasluži pet
tisoč dolarjev na leto, 68 dolarjev dohodninskega dav-
ka, dočim je moral prej plačati 104 dolarje za isti
dohodek.

Pri tem pride pa vpostev še nadaljna važna stvar.
Soglasno z najnovejšimi določbami zakladniškega
urada, je smatrati načelnika družine človeka, ki po-
pira ter vzdržuje družino, obstoječo iz dveh ali več članov,
tesno spojenih med seboj po krvi, sorodstvu ali
adopeiji, ali človeka, ki je moralno in postavno obvezan
kontrolirati in skrbeti za ljudi, odvisne od njega.

Normalna pristojbina štirih odstotkov za prvih 400
dolarjev čistega dohodka preko svote, ki ni podvržena
dohodninskemu davku, je ostala neizpremenjena. To se
tudi državljani in pa ljudi, ki prebivajo v Združenih
državah.

Naši ljudje se pogosto čudijo, da morajo plačati ob
priliki odpotovanja v stari kraj precej velike svote, pre-
dno dobe dovoljenje za odpotovanje.

Ti ljudje mislijo seveda, da so dohodki, ki jih imajo
oproščeni dohodninskega davka, če znašajo manj kot
tisoč dolarjev na leto. Če niso državljani ter se napoti-
jo v stari kraj, postanejo v istem trenutku v očeh ame-
riške postav takozvani "non-resident aliens", glede ka-
terih določa postava o dohodninskem davku, da so njih
dohodki oproščeni dohodninskega davka le če znašajo
tisoč dolarjev na leto ali manj.

Ravno glede tega so se naši ljudje najbolj motili
ter se pogosto pritoževali, da morajo toliko plačati, kaj-
ti ni jim bilo znano, da postanejo v trenutku, ko name-
ravajo odpotovati v stari kraj in če niso ameriški držav-
ljani, po postavi "non-resident aliens".

Kdor namerava odpotovati v stari kraj, če je držav-
ljan ali ne, naj si preskrbi vse izkaze, koliko je zaslužil
in koliko dohodninskega davka je plačal sam, osebno, ali
potem kompanije, kjer je bil zaposlen.

Če pride s takimi izkazi v New York, ne bo imel
nobene situosti na carinskem uradu.

Toliko v pojasnilo glede novih določb dohodninske-
ga davka.

Gorja Šlezija.

Pred nekaj tedni je svet četvorice v Parizu preskal gordijski
voz gornješlezjskega vprašanja. Napravil je s tem konec krizi.
Pred nekaj tedni je svet četvorice v Parizu preskal gordijski
ki je skozi dolgo vrsto mesecev vznemirjala Poljake in Nemce.
Vprašanje ozemlja se je rešilo na poseben način, to je na podlagi
kompromisa med političnim in gospodarskim momentom, ki pre-
vladuje v gornješlezjski pokrajini. Poljska republika se je poveča-
la za področje v okoliših krajev Koenigschuetz, Katowice in Pleša.
Nemčiji pa je svet četvorice prisodil mesto Bytom ter velik del že-
lezniškega omrežja.

Vprašanje Gornje Šlezije je s tem za antanto rešeno. Zavezniki,
ki so imeli še pred plebiscitom priliko spoznati vso oostrost borbe
Poljakov in Nemcev za to deželo, pa niso določili samo meje, ki bo
delila pokrajino na dvoje, temveč so obenem postavili gospodarske
klavzule, ki imajo namen, preprečiti ekonomski propast indus-
trijno bogate gornje Šlezije. Zato so svoji odločitvi pridelali nekaj
načrtov, za gospodarske pogodbe med poljsko republiko in nemško
državo. Te pogodbe bodo obravnavale vprašanje ureditve železni-
škega prometa in plovbe po rekah, dalje vprašanje carinskih pri-
stojbin in vprašanje uredbe elektrike, kakor tudi vprašanje pri-
stojbin za prevoz in cink. Tudi je antanta izbrpno precizirala svo-
je stališče glede nemške valute, ki je v obtoku v krajih gornješle-
zijskega ozemlja, katero pripade Poljakom.

S tem načinom rešitve gornješlezjskega vprašanja je dosegla
največjo zmago Francija, ki je ves čas poljskih naporov za pridobitve
dežele stala na strani Varšave. Seveda so pariški diplomati
vodili pri tem delu politični razlogi, Francozi so hoteli pridobiti —

Poljsko popolnoma v mreže svoje odvisnosti, kar se jim je tudi po-
srečilo. Ne sme se namreč pozabiti, da leži poljska republika med
Nemčijo in Rusijo, ki sta današnji Franciji skrajno sovražni.

Poljaki so sedaj s svojo usodo lahko zadovoljni. Dobili so mno-
go več nego jim je pripadalo po rezultatu ljudskega glasovanja. —
To so videli tudi Nemci, ki so takoj zakričali v svet, da se jim je
vnovič zgodila velika krivica. Nemško časopisje razglasa sedaj,
da je brez celokupne posesti gornješlezjskega ozemlja nemški držav-
ni gospodarski obstanek popolnoma nemogoč ter poziva narod
na proteste, v katerih naj vidi antanta efekt deia svojih odposlan-
cev na ženevski konferenci.

Da, Nemci pa gredo še dalje in zapletajo v zadevo tudi češko-
slovaškega ministrskega predsednika Beneša ter delajo njega od-
govornega za delitev ozemlja, češ da je on s svojim vplivom na stro-
kovnjake v gornješlezjskem vprašanju prikrajšal Nemce za kraje,
o katerih niso dvomili, da jih izgubijo.

Posledice teh in podobnih vesti so med tem že dozorele v de-
janja. Nemčija se zopet punita proti antanti, ljudstvo vstaja in za-
hteva, da podvzame berlinska vlada energične korake proti antan-
ti odločitvi. Zahteva se celo, da Nemčija odkloni sklep, češ, da na-
sprotuje versailleski mirovni pogodbi. Zahteva se, da Nemčija ne
sme sankcionirati ženevske odločitve, dokler ne izpregovori o tem
del naroda, ki je na razdelitvi najbolj interesiran — ljudstvo iz
Gornje Šlezije.

Položaj je za Nemčijo izredno težak. Nemška vlada stoji pred
težko krizo, ki je fem mučnejša radi njenega dosedanjega stališča
napram zaveznikom. Če hoče Warth ostati dosleden svoji politiki,
mora potegniti meč proti lastnemu narodu, če pa hoče nastopiti
proti temu, mora resignirati na uspeh vsega svojega dosedanjega
deia v nemški vlad.

V Berlinu torej bijejo krivične ure. Če jim bo mesto treznega
preudarka sledil šovinistični razmah, potem mora Nemčija pripra-
viti ne le nove politične smernice, temveč tudi svoj hrbet.

Dopisi

Lorain, Ohio.

Dne 27. novembra je vprizoril
tukajšnji dramatični klub "Lira"
igro "Domen" v petih dejanjih.
Ako vpostevamo vse težkote, kot
velitev direktorija za prihodnje
leto in čitanje računov. Načrt za
premahjen oder za toliko igralcev
ter večina novih igralnih moči,
moramo priti do zaključka in
pritožnjo pripoznanje sploh vsem
igralcem, da so spretno rešavali
predloženi, o katerih imajo del-
niče v danih jim razmerah, za
kar so tudi želi vsemstranske odo-
bravaje. Le tako naprej za pro-
sila in izobrazbo naroda!

Na tej igri se nam je nudil zo-
pet zgled, kako nujno potrebujemo
svoje lastne dvorane S. N. D. —
da nam ne bo tebeva vedno be-
račiti okoli tujerodcev, povrhu pa
še drago najemimo plačevati za
ničvedno dvorano. Odrpimo je
enkrat oči in pogledimo, kaj potre-
bujemo za povzdigo naše nasebi-
ne. Ne zglejemo se nad osebnimi,
kot je to storil dopisnik G. N. z
dne 22. novembra, ko podaja ne-
kako politično kritiko. Mene ne
briga ta kritika sploh nič in se
tudi ne vtiče v njo. Zanimu me
pa, ker dopisnik ni toliko možak,
naj se podpisal svoje ime ali ime
svoje političnega nasprotnika,
ampak ga nazivlja le uradnika S.
N. Doma. Prijatelj, veš, da ni do-
pastno, riniti S. N. D. v politič-
ko? Tvoj namen je ravno sedaj
pred glavno delničarsko sejo
ustvariti javno mnenje, da je S.
N. D. odgovoren za to, če se
kdo izmed njih ali drugi politič-
ni stranki. Vidi, da ustava S. N.
lil iz samokresa, ko ga je pregle-
Doma govori: Korporacija S. N.
Doma stoji na popolnoma nevtral-
nem se je samokres sprožil in ga
je krogla pogodila v glavo, da je
litičnim prepričan. Torej zaradi
vere ali politike postane lahko
vsak Slovenec delničar S. N. D. —
ma in kot tak lahko tudi odbrži
svoje prepričanje. S. N. D. ne
more in tudi ne sme zadrževati po-
sameznih delničarjev ali skupin v
njih prepričanju. Toliko v pojas-
nilo. Upam, da boš razumel. Ako
enega lepega smujaka. Brez ne-
si delničar, bodi previdnejši v
sreče pa tudi ni bilo. Pri lovu sta
bodoče, da ne boš mešal S. N. D. —
ma med politiko, če pa nisi delni-
čar, bo pa najprimernejše, če dr-
hawk bolnišnico, druga pa v
žili prste prož.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.
da se gotovo vdelež glavne seje,
ki se vrši dne 11. decembra v g.
A. Virantovi dvorani ob eni uri
popoldne. Na dnevnem redu je
velitev direktorija za prihodnje
leto in čitanje računov. Načrt za
bodočo stavbo bo v pogled. Če
ter večina novih igralnih moči,
pronačeno se kaj pomanjkljive-
ga na njem, se da popraviti pra-
dično pripoznanje sploh vsem
igralcem. Tudi več drugih reči bo
igralcem, da so spretno rešavali
predloženi, o katerih imajo del-
niče v danih jim razmerah, za
kar so tudi želi vsemstranske odo-
bravaje. Le tako naprej za pro-
sila in izobrazbo naroda!

Opozarjam vse delničarje, po-
sežno pa one izven Loraina, da
naznani svoje naslove na spod-
nji naslov, ker v slučaju kake
važne stvari vas mora tajnik pis-
no obvestiti.

Pozdrav vsemu zavednemu de-
lavstvu!

John Kotnik,

1741 E. 29th St., Lorain, Ohio.

Calumet, Mich.

Pred kratkim je bil ponoči tele-
fonično poklican Peter Madronić,
tukajšnji slovenski pogrebnik,
naj se takoj odpelje s pogrebim
vozom v Central Mine, Kewee-
naw. On se je nemudoma podal v
označeni kraj ter našel v Wieders
Struelja, stanojočega na Laurium.
Struelja, ki je bil star 22 let.
Po izpovedbi pričujočih v kampi
se je mladenič nehoté sam ustre-
ni stranki. Vidi, da ustava S. N.
lil iz samokresa, ko ga je pregle-
Doma govori: Korporacija S. N.
Doma stoji na popolnoma nevtral-
nem se je samokres sprožil in ga
je krogla pogodila v glavo, da je
litičnim prepričan. Torej zaradi
vere ali politike postane lahko
vsak Slovenec delničar S. N. D. —
ma in kot tak lahko tudi odbrži
svoje prepričanje. S. N. D. ne
more in tudi ne sme zadrževati po-
sameznih delničarjev ali skupin v
njih prepričanju. Toliko v pojas-
nilo. Upam, da boš razumel. Ako
enega lepega smujaka. Brez ne-
si delničar, bodi previdnejši v
sreče pa tudi ni bilo. Pri lovu sta
bodoče, da ne boš mešal S. N. D. —
ma med politiko, če pa nisi delni-
čar, bo pa najprimernejše, če dr-
hawk bolnišnico, druga pa v
žili prste prož.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Calumet & Hecla bolnišnica. Po-

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Delničarje S. N. Doma se vabi, nesrečena nista naša rojaka.

Peter Zgaga

Kajtebriga, piše, da je nekdo
pozabil, da je bil socialista. Do-
tčni nekdo nemara precej dobro
pozna vodilne slovenske poimenu
socialiste v Čikagu in ni mu za-
meriti, ako želi pozabiti, da je
kdaj poznal kaj takega pod soci-
jalistično firmo.

Nikjer pa ni zapisano, da je
vse slabo, kar ni socialistično in
vse dobro, kar je rdeče in pobar-
vano.

Poglejmo v N. Dakoto in ne-
katere druge države, kjer je bilo
izvoljenih lepo število poslancev
in različnih usadnikov, katere je
prilopčilo nestranska liga,
na republikanskem ali demokrati-
skem tiketu! Ali se niso izkazali,
kot kaže na svojih mestih?

Gospoda K. T. B. boli, ker je
naš rojak dobil častno in odgo-
vorno pozicijo med Amerikanci
in od Amerikancev, ki poznajo
njegov značaj in zmnožnosti, Brž-
kone se zaveda, da niti on, niti
ostali takoimenovani voditelji, ne
ti dosegli niti pozicije cestnega
pometača, pa naj bi kandidirali
na katereksibodi tiketu, v naj-
bolj oskurni vasi vzhoda, sred-
njega zapada ali zapada.

Pa če pridemo nazaj k pozabl-
jenju, ali ni eden čikaških rde-
čih, ki nosi veliki zvonec, tudi
pozabil, da je pred leti govoril za
republikance v Clevelandu?

In gospod K. T. B. ali je poza-
bil, kako se je vnelal za strokov-
no organizirano delavstvo in uni-
je? Zdaj pa se z vsemi štirimi
trani unije in pripoveduje, da
unija za njegov poklic sploh ne
eksistira. V unijo klerkov, kamor
ga silijo, ne mara, ker je njihova
plačilna lestevica prenzka in bi
se vojne plače malo skrcile.

Clevelandska konvencija je
namreč napravila to napako, da
je sklenila, naj se plače uslužbe-
cev v uradu uredijo po unijski
lestevici. Zdaj je pa križ. Med zi-
darje jih ne morejo stlačiti, uni-
ska lestevica klerkov je pa pre-
nzka.

Socializem in unionizem so fi-
ne reči, dokler se pridiga o njih
našem dobremu ljudstvu, da bi
pa za pridigarje to veljalo — o,
te je pa nekaj drugega.

Ako bi pa unija klerkov zvi-
šala plačilno lestevico za kakšnih
sto procentov — o, to bi bilo pa
zopet nekaj drugega!

To bi pravzaprav ne spadalo v
mojo kolono, pa naj bo.

Veliko se piše o Arbucklovem
procesu. To je ena največjih svi-
njarij, kar jih boše shanjenih
v ameriških sodnijskih arhivih.

Se pred obravnavo je bil skle-
njen kompromis med tožiteljem
in obtoženim.

Arbuckle je tožila demimond-
ka Delmont, katero so sedaj ob-
dolžili, da ima dva moža. Kljub
temu, da ima res dva moža, je ni-
so zapeli zastran bigamije.

O preteklosti Virginije Rappe,
mrtve igralki, se ni dosti pisalo.
Ljub temu, da je dva meseca
dvajset detektivov preiskovalo
njeno preteklost.

Arbuckle in njegov zagovornik
MacNab sta zamolčala porotni-
kom, da je bila pokojna Virgini-
ja mati petih otrok in da je vpr-
vič rodila, ko je bila stara pet-
najst let.

Sodišče, ki je natančno raz-
pravljalo o zataknitvi kosa leda,
je bilo preveč moralno, da bi raz-
pravljalo o zgeraj navedenih ne-
moralnih dejstvih.

In kot se sliši, ima Arbuckle tri
milijone dolarjev premoženja...

lam otroke. To je seveda najbolj-
še sredstvo, da šole kratkoma-
lo zapre. Posebno intenzivno se vrši
to delo v bližini mest, osobito Tr-
sta. Poljski čuvaji v magistratni
službi so zbirali pri družinah šol-
ska izpričevala in potem vpisovali
otroke v italijanske šole. Pri tem
se je dogodil nad vse značilen do-
godek. Ker ni imela neke mami ča-
sa, da poišče izpričevalo otroka,
ji je pomagaj pri iskanju poljski
čuvaj, in sicer tako intenzivno, da
so materi znanjake dragoceno-
sti!

Jugoslovanska

Ustanovljena l. 1898

Katol. Zjednota

Inkorporirana l. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni uredniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 18th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS FALANT, Box 106, Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROTH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih cartala: JOHN MOVERN, 524 Pl. 2nd Ave.,
W. Duluth, Minn.

Vrhovni urednik:
Dr. JCS. V. GRAHEK, 811 E. Ohio St., N.S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
MOHOR MLADIĆ, 2903 So. Lawrence Ave., Chicago, Ill.
FAANK SKRABEC, 422 Washington St., Denver, Colo.

Parolni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 490, Ely, Minn.
REGOR J. FORENTA, Box 179, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združeni odbor:
VALENTIN PIRG, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENG, 639 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSEF STERLE, 434 E. Meser Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.
Jednotino nadno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari, tikačice se uradnih zadev kakor tudi denarne pošilja-
tvo naj se pošilja na glavna tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja
na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov
in bolniška sprave naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.
Jugoslovanska Katoliška Zjednota se priporoča vsem Jugoslovanom
za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se aginst
tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev
se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8
člani ali članicami.

Nalezljive otroške bolezni

Po mnogih krajih se še vedno ljudje so za nekatere bolezni na-
mnozi nezaupno posmehujejo, ako ravnost neokužni ali nezastrupni,
jim pripoveduje kdo, da je ta ali. Naša naloga je torej v sploš-
no bolezni nalezljiva. Marsikdo nem-
tega kar neče verjeti, češ, kakaj
pa ta ali drugi ni zbolel, dasi je
bil pri bolniku ali je obelval z o-
sebam, ki so z bolnikom v dotiki.
Toda vsako telo ni enaku dovzet-
no za vsako bolezen, kakor tudi bakterij in
v vsaki zemlji ne zraste vsak sad.
Nalezljive bolezni so kakor seme,
ki se plodi, raste in obrod, če pri-
de v sebi primerna tla.

V otroški dobi se pogostoma
pojavi nalezljive bolezni. Kot
take poznamo ospice, ruske, škra-
tice, difterije, norice, koze, duš-
ljivi kašelj, influenco, tifus in
mumps. Povzročajo jih neizreče-
no majhni, prostemu očesu nevid-
ni živalci, glivice, ki jih imenu-
jemo bakterije. Vsako imeno-
vane bolezni rodi posebna, le nje-
lastna glivica. Te glivice ali bak-
terije prenašajo bolniki po navadi
neposredno, bodisi z dotikanjem,
bodisi z dihanjem, govorjenjem,
kajljanjem in kihanjem; včasih
jih prenesejo zdravi ljudje, ki so
bili z bolnikom v dotiki, ali pa se
bakterije držé različnih predme-
tov in jedil, od katerih prehajajo
v človeško telo.

Velik del občinstva smatra na-
lezljive otroške bolezni za manj
opasne kakor so v resnici in po-
stopa včasih skrajno neupredno.
Kolikokrat smo doživeli, da so za
diferijo obolelega otroka vodili
in nosili okoli, da pripelje se je,
da so k otroku, ki je ležal bolan
za škrlatice, prišli na obisk drugi
zdravi otroci. Starši, ki so v to
privolili, pač niso vedeli, da so
otroke izpostavili smrti nevar-
nosti. Tudi pri ospicah in dušlj-
vem kašlju postopajo ljudje včasih
zelo nepremišljeno.

Skrlatica je ena najopasnijih
bolezni, ne le, ker je čisto smrtno-
sna, temveč tudi, ker otroka
tako lahko prehaja za vse življe-
nje, bodisi da postane naglušna,
bodisi da oboli na obistih ali sru-
in začne hirati. Enako opasna je
bila še pred kratkim difterija in
je še danes na doželi, kjer ni vse-
lej hitro mogoče dobiti zdravika.

Kajti cepivo proti davici pomaga
zanemljivo le, če se cepijo že prv-
ali vsaj drugi dan. Koze, ki so
svoj čas leto za detom opustošale
kraje, so k rdeči skoraj popolno-
ma ponehale, odkar je splošno u-
vedeno cepljenje proti kozam. Ti-
fus je enako opasen otročjem ka-
kor odraslim. O ospicah in nori-
cah, osobito pa o dušljivem kaš-
lju in influenci nam je znano, da
slabijo telo in pripravljajo pot
jetiki. Na nalezljive bolezni je to-
rej treba obrniti mnogo večjo
pozornost, kakor se je to doslej
godilo.

Najvažnejše je seveda, da se iz-
ogibamo vsaki okužbi. Vendar je
naglašati, da okužba oziroma vse-
litev bakterij sama na sebi še ne
zadostuje, da se razvije dotična bo-
lezen, treba je marveč, da mila
človek neko posebno naglušnost
k dotični bolezni. Da, nekateri

ADVERTISEMENTS.

POZOR, ROJAKI!

Dobre vinske posode in kadi na
prodaj po nizki ceni. Velikosti
posode so od 80 galon pa do 6000
galon. Na zahtevo postavim na-
ročene posode, kamor kdo želi.
Zraven izdelujem še druge vrste
sodarske delo. Za vse zgornj ozna-
čeno delo se jamči. Za daljša po-
jasnila se obrnite na: John Tom-
es, sodar, 118 — 4th St., La Salle,
Ill. 6-8-12)

BOLGARSKI KRVNI

Poilu, ki je rekel, da je gluh.

Francoski spisal Pierre Mille.

Ko se je razpočila granata, je ležal Chavannes tik poleg svojih tovarišev, z lieem v blatu. Bila je le sekunda, ki se mu je pa zdelo kot večnost, tik pri vratih pekla. Vsi lasje na glavi so mu stali pokonci. Misel na življenje, da hoče živeti, je ostala v njem tako močna, da se mu je zdelo kot da obstoja njegova osebnost le v enem središču njegovih možgan; da je pribežal tjakaj in da je zaraditoga tudi njegovo ostalo telo izgubilo in da se mu ne more pripetiti nobena nezgoda. Nato pa je imel občutek pod svojo levo ramo, kot da ga je zadela nedolžna pest. V istem trenutku pa je Chavannes tudi izgubil zavest.

Nemški bolniški strežniki so ga pobrali popoldne naslednjega dne. Na bojnem polju je ležal le osam najst ur. Iz povesti, katero so mu pripovedovali njegovi tovariši v nesreči mnogo pozneje, je lahko spoznal, da se lahko smatra srečnim. Nekateri njegovih tovarišev so odnesli v bolnico šele po treh dnevih neizrečenega trpljenja. Ker je izgubil mnogo krvi, je bil tako slab, da je mogel komaj dvigniti svoje telo. Kadar pa je storil to, je zapazil, da je njegova leva roka mrtva. Lopatica na rami je bila zlomljena.

Se bolj pa ga je presenetil naravnost neverjetni molk, ki je vladal krog njega. Zdelo se mu je kot da molči cela narava, kot da se nahaja v globoki duplini, v kateri ni nobene luči. Kljub temu pa je opazil, da so številni ranjeni krog njega odpirali svoja usta v poskusu, da zastokajo. — Srake, krokariji in vrane so se kretale krog njega ter bile zaposlene z delom, katerega ni hotel videti. Končno pa so vendar prišli uslužbenici Rdečega križa. — Manj resno ranjeni so stopili na noge ter kričali na pomoč. Vedel je, da kličejo, a noben glas ni došel do njegovih ušes. Zdelo se mu je, da jih sploh ne more čuti. Z izjemo tega čudnega fenomena je bil popolnoma pri zavesti kljub veliki izgubi krvi.

— Jaz sem gluh, — si je rekel, — popolnoma gluh. Pok grana-te me je oglušil.

Nemški sanitetci so ga najprvo nagovorili v nemškem jeziku in pozneje eden med njimi v francoskem. Svojo deano roko, ki je bila zdrava, je položil na uho ter nato zmalaj z glavo v znamenje, da ne čuje. Iz poljske bolnice, — kjer je bil deležen prve pomoči, so ga poslali v Mezières in nato v Torgau, na Saskem. V Torgau so mu uravnali lopatice in zopet je lahko gibal s svojo levo roko. Nemški zdravniki pa izprva niso hoteli priznati, da je gluh. Mre-na v ušesih je bila cela Nadaljna preiskava je dokazala, da tudi uho kot tako ni trpelo. Vprizori-li so z njim številne poizkuse, zelo mučne in bolesterne, a on ni ničesar slišal. Vsed tega so sklenili nemški zdravniki, da simulira gluhost.

Večinoma je sedel v kakem kotu, z brezizraznim pogledom, kot gluhi ljudje, ki so izgubili navedo ozirati se na stvari, ker so sled nje izgubile zanje ves slišni jezik. V dotični bolnici je zahtevala nemška disciplina, da so morali stopiti vsi ranjenci, ki so bili zmogni tega, pokonci, kadarkoli je stopil v sobo kak armadni zdravnik ali kak drug častnik. Kadar je bil Chavannes obrnjen stran, se ni mogel pokoriti temu povelju. Vsed tega je bil več kot enkrat kaznovan in dobival je slabšo hrano. Te kazni pa niso prav nič izpremenile njegovega obnašanja. Pred sodiščem, kateremu je načelval neki višji armadni zdravnik, je nekdo nepričakovano sprožil revolver za hrbot Chavannesa. On pa se ni niti obrnil in tudi tresti se ni pričel. Major Spitz, še vedno skeptičen, pa je rekel:

— Vse to je brez pomena. Če ima ta dečko močno voljo, je bil pripravljen vnaprej na take preizkušnje. Opazujte ga, kadar bo govoril njegovi tovariši med seboj. Videli boste, če prisluškuje. Človek, ki prisluškuje, čeprav trdi, da je gluh, nima istega izraza na licu kot pa oni, ki je v resnici gluh.

Vsi tovariši Chavannesa pa so bili prepričani, da je v resnici gluh. Preveč dokazov je bilo za to. Videli so pogosto, da ni mogel razumeti niti najbolj priproste besede, čeprav mu jo je človek zatulil v uho. Ob onem času so

ravno pričeli govoriti o izmenjavi vojnih jetnikov med Francijo in Nemčijo, in sicer onih jetnikov, ki so bili najbolj pohabljeni in o katerih se je domnevalo, da ne bodo mogli nikdar več nositi orožja. V bolnici se je splošno govorilo o tem. Bili so seveda slušalci, ki so bili vzvišeni nad vsak dvom, — naprimer tikačji se o-nih, ki so izgubili roko ali nogo. Bili so pa tudi slušalci, o katerih se je mnogo razpravljalo, kot oni bolniki, ki bi gotovo ne mogli stopiti na noge pred potekom številnih mesecev. Vsi ljudje v bolnici pa so rekli:

— Tukaj je Chavannes. Gluh je in gluh človek je prav tako malo sposoben za vojaško službo kot slepec.

Nekega dne se je objavilo izmenjavo resno pohabljenih. Novica je bila resno potrjena in Chavannes je prečital obvestilo obenem z vsemi drugimi. Nihče pa ni zapazil da bi se bral za številne govorice med ranjenih, ki so se tikale njega. Spijonaža, katero je uveljavil zdravniški major Spitz, je ostala brezuspešna.

Kljub temu pa ni hotel zdravnik priznati svojega poraza. Nekega jutra, tekom raporta, je objavil major Spitz v francoskem jeziku:

— V naslednjem so imena onih ki so izbrani za izmenjavo. . .

V veliki bolniški sobi je zašumelo, a Chavannes se ni zganil.

— Berthier, Franchet, Landry, Michard, Chavannes.

Chavannes je stal v svojem kotu, ne da bi se premaknil.

— Chavannes, — je ponovil major Spitz.

Chavannes je stal pokonci kot vsi oni, ki so mogli storiti to, a se ni zganil, ko ga je poklical major.

Zdravnik je nato prečital celo listino.

— Moramo ga izpustiti, — je rekel proti svojemu tovarišu. . .

Brez dvoma je popolnoma gluh.

Pomožni zdravnik je nato napisal na listič v francoskem jeziku naslednje besede:

— Chavannes, vi pojdate domov. Srečen človek!

— Dobro, — je odvrnil Chavannes, in njegovo lice, ki je bilo dotad vedno brez vsakega izraza, se je razvedrilo.

Številne mesece so že imeli navado napisati mu vsa navodila in vsa povelja. V vlak, ki ga je odpel iz Torgau na švicarsko mejo, je pokazal vsakemu nemškemu vojaku beležnico, v kateri je bila zaznamovana njegova pot. Na meji Badena pa so nemške uniforme končno izginile. Nesrečnejši, ki so se vračali v domovino, so videli na peronu švicarske carinske postaje bolniške strežnice, ki so jim postregle z juho, čokolado in cigaretami. — Vsakdo, ki se je nahajal na postaji, je hotel stisniti vračajočim se vojakom roke, jim dati denar ali kako okrepilo. Vsakdo je rekel:

— Ti nesrečni ljudje!

Neki švicarski zdravnik je pričel na vlak, da jih spremlja in skrbi zanje. Vsakega posameznega je vprašal:

— Kaj je z vami? Ali še vedno trpite bolečine?

Prišel je do Chavannesa.

— On ne bo dal nobenega odgovora, — je rekel eden izmed ranjenih. — On je gluh. Pok grana-te, saj veste. . .

V istem trenutku pa je rekel neki drugi vojni jetnik, ki je zrl skozi okno:

— Tukaj je mesto. Kako se imenuje to mesto?

— Mislim, da je to Schaffhausen, — je rekel Chavannes mirno.

Švicarski zdravnik se je obrnil. Vsi, ki so bili navzoči v onem vozu, so vzklili:

— Kaj je to? Sedaj čuje?

— Chavannes je lopov. On sliši, a je igral komedijo.

Obraz Chavannesa se je razjasnil, a kljub temu so tekale solze po njegovem licu.

— Ali je resnica to, kar pravijo vaši prijatelji? — je vprašal švicarski zdravnik. — Ali ste res simulirali gluhost?

Chavannesu je zmanjkalo besed, da pojasni svojo povest. Ves doživljaj se je zdel celo njemu samemu skoraj nerazumljiv.

— Ne, gospod major, — je rekel, čeprav je bil zdravnik v civilni obleki ter brez vsake distinkcije. — Bil sem v resnici gluh dolgo časa. Mogoče zveni to

DAR AMERIKE BRAZILJI.

Na sliki vidite ameriškega kiparja Charlesa Kecka pri izdelovanju spominskega kipa, katerega bodo podarile Združene države republik Braziliji, ki bo prihodnje leto praznovala stoletnico svoje neodvisnosti.

Čudno ter mi najbrž tudi ne boste verjeli, a jaz sem čul, čul vsako stvar, čeprav se mi je zdelo, da ne čujem ničesar. Jaz nisem mogel enostavno pojmiti tega, — kar mi je prišlo na ušesa. Zdelo se mi je, da mi je nekdo, katerega se moram pokoriti, rekel:

— Ni res, da slišiš. Ti ničesar ne slišiš!

— Pokoril sem se, kajti ničesar drugega nisem mogel storiti.

— Da, — je rekel švicarski zdravnik zamišljeno, — to je bila histerija sluha.

— Jaz ne vem, če je bila histerija, — je odvrnil Chavannes, ki je bil očitno razžaljen. — Izgledalo pa je prav tako. To je trajalo do trenutka, ko je navedel nemški zdravnik moje ime med onimi, katerim se je dovolil povratek v domovino. To mi je dalo sunek, tako močen sunek, kakor je bil oni ob času, ko se je razpočila granata in razumel sem to, kar sem čul. To se je zgodilo prvič od časa, ko sem bil ranjen. Ležko mi verujete to, Mi-silil pa sem si takoj: — Če boš kazal, da nisi več gluh, te bodo pridržali. Delaj se gluhega, kot si bil v resnici dosedaj. — Napravil sem se gluhega, a bilo je težko. Bil sem ves srečen, da zopet čujem. Naučil pa sem se biti gluh in vem, kako se moram obnašati. Prišel sem posnemati samega sebe kot sem bil v času, ko je v resnici nisem umel tega, kar sem čul govoriti krog sebe.

— Kaj pa, če bi se delali gluhega v Franciji? — je vprašal švicarski zdravnik.

— Kaj mislite s tem?

— Če bi se delali gluhega v Franciji za nadaljnjih petnajst dni, bi vas brez dvoma spustili domov.

— Moj Bog! — je vzklil Chavannes, to bi sploh ne bilo mogoče. Delaj se gluhega v Franciji ter si zanikati veselje, da pokazate, da čujete vsako besedo, katero se naslovi na vas. — ne to je nemogoče. Rajši se takoj zopet vrnem na fronto.

Avstrijsko posojila v Nemčiji. Pogajanja dunajskih bank z nemškimi bankami glede dovolitve kredita v znesku 250 milijonov mark so bila po dunajskih poročilih dosedaj brezuspešna, ker sedanji gospodarski in finančni položaj Nemčije tako visok kredit onemogočuje.

Odpust uradnikov na Francoskem. Finančni oisek francoske zbornice je sprejel predlogo, da se v letu 1922 zniža število uradnikov za 50.000.

Petrograd — mednarodno pristanišče.

Sovjetska vlada in Anglija se pogajata glede petrogradskega pristanišča, ki naj pride pod mednarodno upravno kontrolo. Za Rusijo je to menda velik dobiček, ker zahteva Anglija kot pogoj, da se ta ideja izvede, odstop Zinovjeva.

Ameriško državljanstvo.

Popolna navodila za one, ki žele postati državljani Združenih držav.

Priredil Jugoslovanski oddelek Foreign Language Information Service.

Predgovor napisal Caymond P. Christ, Director of Citizenship, Department of Labor, Washington

PREDGOVOR.

Kako naj inozemec postane državljani Združenih držav.

1. Pazljivo sem preučil rokopolis katerega je priredil — Foreign Language Information Service, in kateremu je svrha, da nudi priliko mnogim osebam tujce-jenih skupin v tej zemlji, da čim natančneje spoznajo stališče Zdr. držav napram onim prijateljem, ki so zapustili svoj rojstni dom in so spojili svojo usodo z ono Amerike.

2. Prepričan sem, da jim bo ta poslanica v veliko pomoč in bržkone v tisočih slučajih bo to prva poslanica, ki je prejmejo v tem vprašanju iz vladnega in poljudnega izvora. Po petnajstih letih stalnega stika, tekom katerih mi je bila dana prilika čim dalje bolj spoznati in ceniti one, ki jih nezanjajo angleščine zaplata od nas, me izkušnja uči, da med ljudmi, ki stremijo po ameriških idealih, je neprimerno veliko več onih, ki ne znajo, kako pot jim je ubrati v to svrhu, nego je onih, ki so v srečnem položaju, da jim je bila lahka stvar storiti potrebne korake v dosegu državljanstva in so jih že storili.

3. Ker čutim največjo simpatijo za to množestveno skupino ljudi in za vsakega posameznika izmed njih, in ker se zavedam kolikosti, ki jih oni nudijo naši zemlji in ki jih utedneje doprinosati, ako jim gram to primerno na reko, se poslužujem z največjim zadovoljstvom te prilike, da izrazim svojo pohvalo glede znanja, ki ga v tem pogledu izkazuje Foreign Language Information Service. Ti članki, prevedeni in ponatisnjeni v tolikih jezikih, bodo prišli v roke onih, ki so odpejali od nas, ker niso imeli prilike, da se nauče našega jezika. Radi tega sem prepričan, da bodo uporabili to priliko, da se spoznajo z načinom, kako naj zadobijo ameriško državljanstvo.

4. V mnogih naselbinah vsake države obstajajo danes razredni v javnih šolah za one, ki ne govorijo našega jezika.

Ta pamplet bo služil kot poslanica od vlade Združenih držav vsem onim, ki bodo to čitali, in poziv, naj pohajajo te šole. V teh šolah se boste spoznali z našim jezikom in izveste potrebno o naši vladni upravi in kolikor se tiče načela samega in njegovega vsakdanjega izvajanja. Radi tega toplo priporočamo vsem onim, ki to prečitajo in ki nimajo

tega znanja, naj takoj poizvedo za take šole, in jaz sem siguren, da prisrčen sprejem in koristi, ki jih dobijo v teh šolah iz teh študij, jih bo stotero poplačal ze njihov trud. Vladi daje brezplačno potrebne knjige onim učencem, ki se pripravljajo za državljanstvo. Tudi jim izda spričevalo, da so pohajali to šolo. — Vse to dela vlada radi tega, ker iskreno želi pomagati vsakemu, ki ne govori našega jezika in se ga hoče učiti. V vsakem slučaju, kjer ni takih šol, mi bo jako všeč ako mi bo čina prilika, da pokazem svoje zanimanje ne le za milijone onih, ki ne govorijo našega jezika, marveč tudi za vsakega posameznika, ako se tozadevno obrne na mene. Posebno zanima mene toliko kot uslužbenca vlade Združenih držav, kolikor kot zasebnika, da izvem, kako se jim godi. Ni vprašanja, ki je važno za nje, da ne bi vzbudilo moje aktivne simpatije.

5. Nadejam se, da bodo naši prijatelji iz tujih krajev, ki ne govorijo angleški, kakor tudi oni, ki govorijo angleški jezik, stekli iz tega pampleta, ko bo izdan, vse koristi, ki se meni zde mogoče.

Kdo more postati državljani?

Naturalizacija je omejena na "belce in osebe afrikankega plemena", na "inozemce in slobodne bele osebe; in na inozemce, ki so se rodili v Afriki ali na osebe afrikankega plemena".

Postopanje naturalizacije.

Oseba, ki hoče postati državljani, mora opraviti tri stvari, in vse te tri stvari so zaporedoma razložene v tem pampletu; ti trije koraki so:

1. Izjava o nameri (Declaration of Intention) — ali "prvi papir".

2. Prošnja za državljanstvo — (Petition for Naturalization) — ali prošnja za "drugi papir".

3. Končno zaslišanje in prejem državljankega papirja (Certificate of Naturalization).

1 Izjava o nameri (Declaration of Intention.)

"Prvi papir" more inozemec vzeti takoj, čim utegne istinito izjaviti, da se je nastanil v tej zemlji, in čim je dovršil osemnajsto leto starosti. To izjavo o Nameri mora predložiti tajniku (Clerk) federalnega okrožnega sodišča (United States District Court) v onem okrožju, kjer inozemec stanuje; ravnatoko more podati to izjavo na vsakem državnem sodišču, ki je za to pristojno (State Court of Record), in sicer v County Court one County, kjer dotičnik stanuje. Te izjave ne more podati tekom tridesetih dni pred volitvami.

Besedilo ali prevod te izjave je sledeč:

(Invalid for all purposes seven years after the date hereof.) (Brez pravne vrednosti za katerekolikoli uporabo po sedmih letih od današnjega datuma).

I, (jaz) — — — — —, aged (star) — — — — — years (let), occupation (po poklicu) — — — — — do declare on oath (affirm), (izjavljam pred prise-gom) (trdim), that my personal description, (da je opis moje osebe) is: (sledje): Color (barva), — — — — — complexion (obličje) — — — — — height (višina) — — — — — weight (teža) — — — — — color of hair (barva las) — — — — — color of eyes (barva oči) — — — — — other visible distinctive marks, (drugi vidljivi posebni znaki) — — — — — I was born in (rodil sem se v) — — — — — on the (dne) — — — — — day of (meseca) — — — — — anno Domini (leta) — — — — — I now reside at (sedaj stanujem v) — — — — —; I emigrated to the United States (prisel sem se v Združene države) — — — — — on the vessel (s parnikom) — — — — —; my last foreign residence was (moje zadnje bivališče v inozemstvu je bilo) — — — — —; It is my bona fide intention to renounce forever all allegiance and fidelity to any foreign prince, potentate, state, or sovereignty, and particularly to (Moj namen v dobri veri je, da se za vedno odpovem vsakemu podaništvu ali vernosti nasproti kateremuhodi knezu, vladarju, državi ali suvereniteti, in posebno nasproti) — — — — — of which I am now a citizen —

Značilna izjava Stjepana Radića.

Organ Radićeve stranke "Slobodni Dom" je priobčil izjavo predsedništva HRSS, v kateri je med drugim rečeno:

V zadnjih dveh mesecih nas izprašujejo ljudje najrazličnejših strank, ali je res, da ima hrvatska republikanska stranka pri Karlu Habsburgu dva svoja pooblaščenca odposlanca.

Ko smo prvič to čuli, smo takoj povedali, da je bedasto govoriti sploh o kakem stiku hrvatske seljačke stranke s Karlom Habsburgom. Kljub temu nam je nedavno neki avstrijski Neme in pozneje neki Švicar izjavil, da sta pri Karlu Habsburgu v resnici dve osebi, ki se izdajata kot naša pomočnika pri njem.

Ne bi spravljali te stvari v javnost, ako ne bi dne 19. oktobra 1921 popolnoma zanesljivo izvedeli, da se v budimpeštanskih vladnih in dunajskih poslaniških krogih javno govori, da je belgrajska vlada končala kupila, da se je odredel program in ciljem hrvatske republikanske seljačke stranke in da je samo zato tolike časa odklanjal belgrajske ponudbe, da bi od Belgrada čimveč iztihnili.

Ako dobro premostimo te popolnoma zanesljive vesti, potem vidimo, da se vsak trenutek lahko dogodi, da kak odbor hrvatskih migrantov ali kak drugi v inozemstvu in posebno v sosedni Madžarski pozove v našem imenu hrvatski narod na oboroženo vstajo. Zato smatramo za svojo dolžnost in svojo pravico, da kot vodstvo hrvatske seljačke republikanske stranke najresnejše opozorimo vse naše pristaje, da ne verujejo nobeni vesti, da hočemo ali vodimo kako drugačno politiko kakor ona, ki je bila določena dne 8. decembra 1920 v Zagrebu in pozneje ponovno izrečena in raztolmačena v številnih sklepkih in spomenicah.

Mi nečemo nasilja, ker se vsako prelivanje krvi protivi našem programu in delu.

Kdor torej priporočuje narodu, naj se naša neustrašna, toda miroljubna seljačka politika zamenja s tajno, lokavo in starinsko gospodarsko zaroto, da je tuji plačanec ali pa tak duševni slabik, ki ne zna voditi niti sebe, kaj šele drugega.

Na Madžarskem so se ravno te dni združili generali, grofi in duhovniki proti madžarskim kmetom. Zedinili so se v tem, da je čini zakonski madžarski kralj Karl Habsburg. Naj imajo Madžari Habsburga. To je njihova stvar! Toda mi Hrvati smo pred vsem svetom javno in glasno izjavili svojo voljo dne 28. novembra 1920. In mi Hrvati ostanemo pri tem sklepu, in kdor se temu protivi ali pusti kakega Madžara proti tej volji na hrvatska tla, ta je izdajca hrvatskega naroda in hrvatske domovine in bomo z njim obračunali kot z izdajco.

Nad Hrvatsko je samo: Bog na nebu! V Hrvatski samo: svobodna volja hrvatskega seljačkega naroda!

Proglas so podpisali Stjepan Radić, predsednik HRSS, Josip Predavec in dr. Vlado Maček, podpredsednika.

(subject); I arrived at the port of (čigar državljani (podanik) sem danes; prisel sem v pristanišče) — — — — — in the State (Territory or the District of Columbia) of (v državi (teritoriju ali distriktu Columbia) — — — — — on or about the (dne ali približno dne) — — — — — day of (meseca) — — — — — ano Domini (leta) — — — — — I am not an anarchist; I am not a polygamist nor a believer in the practice of polygamy; and it is my intention in good faith to become a citizen of the United States of America and to permanently reside therein. So help me God. (Nisem anarhist; nisem polygamist niti pristaša množestvenstva; in moja poštena namera je, da postanem državljani Zdr. držav Amerike in da v njih stalno stanujem. Tako mi Bog pomaga.)

(Original signature of declarant) — (Izvirni podpis izjavitelja) — — — — —

Ni potrebno, da bi inozemec, ki podaje to izjavo, znal čitati ali pisati. Ako zna pisati, je potem njegova dolžnost, da podpisuje svoje ime, ali ako ne zna pisati, je zadostno, da se podkriža. Ni treba nikakih prič. St ta deklaracijo dotičnik enostavno izjavlja, da se stalno nastane v tej zemlji in da se bo tekom sedmih let za vedno odpovedal vernosti nasproti državi, odkoder je prišel ter priseže zvestobo Združenim državam Amerike. S "prvim papirjem" dotičnik ne postane državljani Združenih držav, niti ne preneha biti državljani svoje lastne države.

Take tiskovine (Form 2213) za "Declaration of Intention" more prosilec dobiti od sodnega uradnika (Clerk of the Court); tiskovino more izpolniti sam ali kdo drugi za njega, izvzemši sodnega uradnika samega. Tiskovino treba izpolniti z največjo pažnjo, ker so sodišča odločila, da ta izjava, ako vsebuje kriva ali netočna dejstva, postane brezpravna in ne more biti naknadno popravljena. To se seveda tiče le dejanskih navedb in ne enostavnih tehničnih pogreškov. Prosilec mora napisati svoje polno ime, kakor ga je rabil v stari domovini, in ako rabi kako drugo ime oziroma, ako je nekako izpremenil svoje izvirno ime, mora to navesti.

Potem ko je prosilec predal izpolnjeno tiskovino sodnemu uradniku (Clerk), mu ta izda "Prvi papir". Pristojbina znaša \$1.00.

Vdova pa, kakor tudi otroci inozemca, ki je dobil prvi papir in je potem umrl, predno je postal državljani, morejo dobiti državljanstvo, ne da bi sami podali te izjave o nameri.

Po zakonih Združenih držav se državljanstvo žene in mlado-

Jugoslavija — tržišče za ameriško barvno industrijo.

New York. (Jugoslovanski oddelek Foreign Language Information Service). — Ameriški vicekonzul Brigg A. Perkins v Beogradu poroča:

"Le mal odstotek mastila (paint), uporabljenega v Jugoslaviji, se prodaje v obliki že pripravljene zmesi, in kar je te na prodaj, se večinoma izgotavlja doma. Za sedaj ni v deželi niti ene tovarne za izdelovanje pokosta (laka); pač pa gradijo eno v Zagrebu.

"Večina barvnih snovi se uvažuje. Svečnatoga belila pa niti ne izdelujejo, niti ne uvažajo, ker njegova raba za mastila je prepo-vedana. Kot osnovne snovi za mastila rabijo mesto njega cinkovo belilo in "lithopone". Cinkovo belilo izdelujejo v neki tovarni v Celju, ki je v lasti in obratu države, ali večji del se uvažuje. Barvila se ne izdelujejo doma, marveč se uvažajo zlasti iz Angleske, Francoske in Nizozemske. Nekaj lanenega olja v rabi pri barvah se izdeluje doma, ali večji del se uvažuje iz inozemstva, večinoma iz Nizozemske, nekaj sedaj pa tudi iz Argentine in Brazilije.

"Pripravljene barvne zmesi se sedaj ne uvažajo v Jugoslavijo v nikakvi večji količini."

Konzularno poročilo konča s tabelo, izkazujočo količino in vrednost mastil, pokosta (laka) in barvil, uvoženih v Jugoslavijo tekom leta 1920. Iz te tabele je razvidno, da skupni uvoz raznih vrst tega blaga je znašal 5,332,386 funtov v vrednosti 19,507,629 dinarjev, enako \$668,070.

ZADEVA LANDRU-JA.

Pariz, Francija, 3. decembra. — Ženska, o kateri se domneva, da je bila edina resnična ljubica Landru-ja, ki je bil obsojen na smrt, je nastopila danes tukaj v zabavalščini, ki je znano kot eno najboljših v Parizu, namreč v Moulin de la Chancou.

Njen program obstaja v pesmi, katero poje vsake pol ure. Povsem umevno je, da je prostor vedno natlačen poln.

letnih otrok ravna po državljan-skem stanju moža oziroma očeta.

Vsa navodila, tičjoča se natura-lizacije, daje uradnik sodišča, v katerega delokrog spada podržavljenje, ali pa Commissioner of Naturalization, Department of Labor, Washington, D. C., — kateremu se mora prošnja posla-ti po pošti.

Druga ruska revolucija.

Poroča Harold Scarborough.

Nekako 400 milj iztočno od Berlina se nahaja majhno mesto, imenovano Eydkuhnen. Eno miljo nadalje proti iztoku je nadalje, imenovano Wirballen. Če gre človek iz prvega mesta v drugo, napravi pot iz Evrope v Azijo.

Resnica je, da stavljajo zemljepisci azijsko mejo še vedno par tisoč milj nadalje proti iztoku od teh dveh mest, ki predstavljata mejni postaji iztočne Prusije in Litvinske. To pa je le akademična podrobnost. Ona milja med Eydkuhnen in Wirballen pomenja večjo razdaljo, sodeč po standardih splošnega življenja naroda, kot pa je razdalja 4000 milj med Eydkuhnen in New Yorkom.

V Eydkuhnen se naprimer konča oni znak civilizacije, ki je znan pod imenom železniškega obrednega voza. Potnik, ki gre proti iztoku, mora nositi s seboj svojo lastno hrano ter priprave za kuhanje ali se pa zadovoljiti s precejšnjimi in smrtnimi bufeti na postajah: poraba premoga kot kuriva se tam preneha in opaziti je tudi konec takih stvari kot dobro razsvetljenih in založenih prodajal, tobaka, ki ga more kaditi Amerikane, točnosti te ali one vrste ter čednosti ali snage.

Uspevajoča in čedna nemška pokrajina se izpremeni v pokrajino, ki je polna porušeni in slabo popravljenih kmečkih koč. Človek vidi boste kmečke ženske, ki bredejo po mrzlem jesenskem blatu in železniške postaje z zvezjočimi strahami ter ubitimi šipami. V Rigi je opaziti neke vrste oazo, kjer je zopet vbleti po sedmih letih taksije, a navzočnost in udobnost in številnih drugih opozarja le na pomanjkanje, ki ga je opaziti na stotine milj na obeh straneh tega mesta.

Priti v sovjetsko Rusijo je precej enostavna stvar. Človek mora iti na sovjetski konzulat v Rigi, izpolniti v tripliku formular, ki vsebuje trideset vprašanj ter čakati. Če je človek nestrpen, brzojevi lahko zunanjemu uradu v Moskvi in v enem tednu ali desetih dneh dobi svoj odgovor.

Do pred par tedni je moral človek tudi deponirati svoj ameriški potni list na konzulatu v Rigi, za kar je dobil navadno potrdilo, pisano s strojem in na to potrdilo se je pritiskalo potrdilo in ruski vizit. To potrdilo je odnesel v drugi department konzulata, kjer je dobil tiket do Moskve.

Če je bil človek pameten, se je nato založil z živili in vsem potrebnim kot za kakšno ekspedicio v tuje dežele. Prav posebno pa je zaprl ušesa vsrpič navetov dragih inozemcev v Rigi.

Ne jemljite s seboj angleškega ali ameriškega denarja. — so se glasili taki nasveti. — kajti na meji ga vam bodo itak odvzeli. Ne skušajte nesti s seboj žganja, kajti to je prepovedano. Tudi vam bodo konfiscirali ali ukradli živila, če jih boste nesci s seboj več kot potrebno za potovanje.

Ravno radi teh nasvetov pa je vzel poročevalec "Tribune" s seboj nekaj angleškega denarja, steklenico žganja in dobro zalogo živil, priprave za kuhanje ter kurivo v obliki strijenega alkohola. S temi stvarmi se je napotil v spatni kupej vlaka med Rigo in Moskvjo, ki vozi po dvakrat na teden. V nekako dvanajstih urah je prišel na letsko mejo, nekako 135 milj od Rige. V vozu se je nahajal tudi neki Rus, ki je govoril francoski ter rekel, da to vlak hitreje vozi, kakor hitro bo prišel preko meje. Ni mogel natančno pojasniti zakaj je tega mnenja, vendar pa je bil prepričan o tem. Ko je pozneje došel vlak v Moskvjo ravno sedem ur prepozno, je pripomnil, da se najbrž nekaj ni njemalo.

Mogoče so bili tega krivi dogodki v Zilupe, letski obmejni postaji. Vse kaže, da so Leti zelo natančni glede formalnosti, katere je treba izvršiti, kadar zapuščajo inozemci njih deželo. Uradnik, ki je poveljeval obmojni postaji, je bil zelo v zadregi, ko je izvedel, da je moj podpis za prevaz skozi Letsko na mojem potnem listu in da je ta potni list pri konzulatu v Rigi.

— Žal mi je, da vi morate čakati tukaj, da stopim v zvezo z Rigo. V treh dneh pride naslednji vlak.

Ozrl sem se naokrog na velikanske kupe blata ter rekel, da moram žal odkloniti to povabilo.

— Potem se boste morali vrniti v Rigo, — je rekel uradnik. — Danes zvečer odide tja kakaj vlak.

Zopet sem odklonil ter mu pokazal različne dokumente ter tudi lep šop letskih rubljev. Vse to pa ni imelo nobenega učinka.

— Če nečete niti tega, niti onega, — je nadaljeval uradnik ter se prijazno smehljaj, — morate estati tukaj zastraženi, dokler ne boste brzojavili svojemu konzulu v Rigi, ki bo stopil v zvezo z našim zunanjim uradom ki vam bo nato dovolil potovanje naprej.

To je zvenelo precej negotovo, a brzojavka je bila odposlana. Par tednov pozneje pa sem izvedel, da ni bila nikdar vročena omenju, na katerega je bila naslovljena.

Nato je sledila oba čakanja, tekoma katere se je posvetoval uradnik z drugimi, ki so pregledovali prtljago. Jutro je prešlo v popoldne in popoldne v večer in končno se me je informiralo, da moram odstraniti svoje prtljage, ker bo vlak odšel.

Kaj se je zgodilo nato, mora estati tajno, a ko je vlak odšel, je sedel poročevalec še vedno v svojem vozu, s prtljago vred. Ostali Amerikanci so bili jezni radi te zamude, a Rusi so rekli, da smo lahko veseli, da smo prišli tako hitro naprej.

Ruska mejna preiskava, glede katere sem čul toliko grozote od svojih znancev v Rigi, se je blizala in zbral sem ves svoj pogum in celo svojo odločnost, da prestanem preiskušnjo, a...

Neki mladič star nekako šestnajst let, noseč na glavi čepico z zlatim trakom, je odprl vrata voza, pomolil vanj svojo glavo, jo umaknil nazaj ter zaprl vrata za seboj. To je bilo vse.

V eni noči in enem dnevu smo dospeli nato v Moskvjo.

— Kako so boljševiki postopali z vami? — je prvo vprašanje, katero se stavi vsakemu, ki se vrne v sedanji čas iz Rusije.

— Odgovor se glasi:

— Dvortiljvi, a neuspešno.

Vse kaže, da prevladujeta v zunanjem svetu dva splošna utisa glede usoda neoficijelnega Amerikane, ki pride v sedanji čas iz Rusije. Prvi utis je, da ga sovjetska vlada sprejme kot princa, da mu razkaže skrbno vnaprejšnjo prirejene faze iz ruskega življenja, da se mu laska, ga napolni s propagando ter ga pošlje nato zopet nazaj domov zmenege in varanega. Drugi utis pa je, da preže na vsakem vogalu kosmati banditi, z bombami v rokah; da se vprizori na človeka vsaj trikrat na dan atentat in ga oropa; da ga vržejo v ječo pod najhujši neumno pretvezo in da je

srečen, če uide iz dežele živ in celih udov.

Mogoče je, da se ne smatra čestit ali dvanajst ameriških žurnalistov, ki so bili v Moskvi v oktobru in novembru, dosti važnim, če bi bili deložni zgoraj navedenega postopanja. Na vsak način pa se zdi človeku, ko se enkrat dejansko nahaja v Moskvi misel na obe možnosti, če ne drugačna, vsaj groteskna ali gorostasna.

V Moskvi sem živel v Savoy hotelu, katerega je pred letom 1910 označeval Baedeker kot hotel prve vrste. Kot vsa druga stanovanja v Moskvi se je tudi ta hotel precej poslabšal. V tlaku pred hotelom je opaziti luknje. Okna so zamazana. Velika sprejemna dvorana je brez preprog in stopnišče so prazne. Vpenja

čva ne posluje. Najbolj mučno pa

V ZNAMENJU BOLJŠE VZGOJE.

V New Yorku so otvorili posebne otroke, da bodo dobrega zdravlja

teče za vzgojo otrok. Potom posebnih tolmačev zamorejo izvedeti matere, kako naj postopajo z otroci, da bodo dobrega zdravlja ter bodo zapuščili nekaj koristiti sebi, svojim družinam in deželi. Slika nam kaže kitajske matere pri pouku.

Iz Slovenije.

Razdelitev v oblasti. Upravna avtonomija. Ljubljanska in mariborska oblasti.

Iz Beograda se poroča, da je vlada predložila skupščini zakon o oblasti in srezki avtonomiji, o razdelitvi v oblasti in o centralni upravi. S tem je vlada izvršila rok, ki ga določa ustava za predajo zakonskega načrta. Vlada je na stališču, da se razdelitev v smislu njenega zakonskega načrta nima smatrati kot definitivno odločitev, ampak prepustiti v smislu ustave zakonodajni skupščini, da izvrši spremembe. Zakonski načrt za razdelitev države v oblasti predvideva razdelitev Hrvaške v štiri oblasti. Zagrebška pa bo največja vseh oblasti v državi. Slovenija bi se po tem načrtu razdelila v mariborsko in ljubljansko oblast. Slednji bi pripadel sodni okraj Laško in področje okrajnega glavarstva Brežice razen enega dela okraja Kozje, ki bi pripadel mariborski oblasti. Občina Velika Dolina v krškem okraju bi spadala pod oblast Zagreb, občina Oslinica pod Karlovac, a Dolnja Lendava (v Prekmurju) pod Vardžin. Vlada je mišljenja, da se naj ljubljanski oblasti priključi tudi Prezid in Žumberk, ali prepustiti skupščini, da prevede končno razdelitev.

Smrtna kosa.

V Mariboru je umrl urar in električar Alojzij Hger.

V Gornjem Logatcu je na domu svojih staršev umrl 16letni dijak Karel Meže, šestosolce realne gimnazije v Ljubljani.

V Ljubnem v Savinjski dolini je umrla poštna oficijalka Pepca Ermenec v starosti 22 let.

V Ljubljani je umrla Ana Pantar, rojena Verovšek.

Kosti je hotel polomiti

32letni Josip Mendel natakarič v gostilni na Trzaški cesti v Mariboru. Izročen je sodišču.

Tragične posledice prenapete huj-skarije.

Osemnajstletna Antonija Grudnik iz Smilavla pri Novi Štifti se je vdeležila s svojimi prijateljicami neke narodne veselice. Dekle je bilo pobožno in čednostno. Ko je zvedel tamošnji župnik, da se je vdeležila narodne veselice, jo je poklical k sebi ter ji začel očitati, da je zagrešila največji greh; da je zapadla peklju in največjim mukam. Dekle si je vzelo

in katerim je lastna slovenska ljubezen do eerimoni in zavlačevanja. Zunanji stojičemu človeku pa se vendar dozdeva, da so pripravljani opustiti svoje dosedanje stališče napram ostalemu svetu ter ga naprositi, da jim pomaga spraviti njih lastno hišo zopet enkrat v red.

Do tega zaključka pride nehoti človek po daljšem stiku s sovjetskim vladnim svetom.

Pravi vzrok laško-madžarskega prijateljstva.

Vse italijansko častpiše nastopa proti akeiji male antante, naglašajoč, da je položaj resen. Gre za to, da se v nekaterih dneh okupira Budimpešta. — gnezdo avanturistov in madžarski narodnih teženj, da se vzpostavi demokratska vlada z boljševiško organizacijo, vzdrževano na Dunaju s češkim denarjem, in da se proglase kot ničevi uspehi konference v Benetkah. ki je med Čehi izzvala toliko razočaranja radi tega, ker se je s to konferenco povečal prestiž Italije kot zaščitnice madžarskih aspiracij, ki težijo za tem, da se osvobodi še eni del madžarskega ozemlja, ki je pod tujo oblastjo. Listi se vprašujejo, ali bo imela Italija dovolj moči, da prepreči slovanske poizkuse tudi sedaj. V Rimu se smatra položaj za zelo resen. Italijanski minister za zunanje stvari je že izjavil, da Italija ne bo nikoli dovolila zatiranja ene države s strani njenih sosedov in da bo vsa italijanska politika šla za tem, da se obdrža garancije, označene v mirovnih pogodbah. — Ako bi se te garancije kršile, bi Madžarska nehala obstojati kot neodvisna država v korist svojih sosedov. S tem bi prenehala tudi zgodovinska misija madžarstva, da deli severne Slovence od južnih.

ADVERTISEMENTS.

Spodaj podpisana želim izvedeti za PEPINO ojeno MARINČIČ, sedaj omožena PRUNP. Doma je iz Neverk, fara Košana na Notranjskem. Prišli svi dne 4. oktobra 1921 s parnikom President Wilson v New York, potem jo nisem več videla. Slišala sem, da se nahaja nekje v Pennsylvaniji. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njen naslov, da mi blagovoli naznati, ako pa sama čita ta oglas, jo prosim, da se mi javi, svoji prijateljici. Naslov: Mrs. Mary Železnik, 253 Mulberry St., Barberton, Ohio. (6-7-12)

BOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Prospekt za drugo izdajo delnic Jadranske banke

V izvršitvi sklepa izvanrednega obščnega zbora delničarjev z dne 30. novembra 1921, podpisani upravni svet objavi:

Povišanje delniškega kapitala od Kron 30.000.000. — in rez. K 15.000.000. na Kron 120.000.000. — in rez. K 60.000.000. z izdajo 225.000 novih delnic z nominalno vrednostjo K 400, s pravico dividende za leto 1921.

Emisija novih delnic se bo izvršila pod sledečimi pogoji:

Stari delničarji imajo pravico kupiti za vsako staro delnico TRI nove po tečaju K600 doštevši 5% obresti od 1. januarja do 15. decembra 1921, K28.80, ter se pripiše od vplačanega zneska K400 na kapital in K200 na rezervo.

(Z ozirom na zaključek bilance Jadranske banke za prvo polletje 1921 je pričakovati, da bo v novih delnicah vložen kapital zelo ugodno obrestovan in da bo dividenda za 1921 znatno večja kakor znesek, katerega se vplača za tekoče obresti od 1/1 do 15/XII.)

Ta izdaja delnic je rezervirana SAMO starim delničarjem v Jugoslaviji, ali z ozirom na prijatelje v Ameriki in v želji pridobiti jih k sodelovanju z domačim kapitalom pod najpovolnejšimi pogoji, je odredil upravni svet, da se jim stavi pa razpolago gotovo množino delnic po isti ceni kakor starim delničarjem.

Novo delnice se vpiše in plača pri Jadranski banki v Beogradu, Celju, Caytatu, Dubrovniku, Eregnovem, Jel-si, Korčuli, Kotoru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkovicu, Sarajevu, Splitu, Šibeniku, Zagrebu, Trstu, Opatici, Zadru in na Dunaju.

pri Prvi hrvatski štedionici v Zagrebu in njenih podružnicah, pri Banki in štedionici za Primorje na Sušaku, Reki in Bakru, pri Banco YugoslavodeChile, Valparaiso in njenih podružnicah, ter pri Glavni reprezentanci Jadranske banke za U. S.: Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York City.

Za vse potrebne in zaželjene podatke in informacije se obrnite na eno od navedenih poslovnih.

Beograd, dne novembra 30, 1921.

Upravni svet Jadranske banke.

Vojevanje s strupenimi plini.

Poroča Donald McGregor.

Prihodnja vojna bo zahtevala na deset tisoč žrtev, kjer jih je v prejšnjih vojnah padlo le tisoč. Ta vojna bo tudi kratka, vojna, v kateri se bo z največjo preciznostjo uporabilo vse strašne razvoje znanosti.

Naslednja vojna bo videla cela mesta, uničena v eni sami uri. Konec bo prišel hitro tudi civilnemu prebivalstvu. Nekombatanti, kot ženske, otroci in invalidi, bodo zadušeni, kajti strupeni plin ne respektira razlike med kombatanom in ne-kombatanom.

Trupla žrtev, z vsemi znamenji agonije na licih, bodo sežgana. Bombe, napolnjene s fosforjem ter vržene iz aeroplanov, bodo sežgale cela mesta, tako da ne bo ostalo nič drugega kot kamenje in jeklo.

Naslednja vojna bo našla morilne stroje, ki se bodo splazili ponoči skozi megle, da obkrožijo silajno vojno brodogeje. Torpedi, premienji z mehaničnimi pripravami, jih bodo vodili proti jekleni bojni ladji, bodo postali posadko tisoč in petsto častnikov na morskem dnu. Oni, ki se bodo borili za življenje sredi razvalin, pa bodo zadušeni s plinom.

Armade, sestavljene iz cveta naroda, bodo uničene s pomočjo orožja, katero je iznašla znanost. Prihodnja vojna bo odpravila zadnjo sled individualnega junaštva, ki je dosedaj še vedno značilno vojno.

Razburljivi dnevi Državlanske vojne so še vedno v živem spominu marsikateremu. Tako na jugu kot na severu so odšli mladi ljudje, da streljajo drug na drugega in vpoštev je prišlo osebno junaštvo, vodstvo, žurjenost v streljanju in ustrajnost pri korakanju. To velja tudi glede Revolujske vojne, one z Anglijo leta 1812 in v gotovi meri tudi Špansko-ameriške vojne, kajti takrat so odhajali ljudje v boj kot posamezni junaki, ne pa kot deli znanstvenega stroja za morije na debelo.

Vojevanje s stroji je značilno do gotove mere zadnje svetovne vojne, a znanost se je v polni meri razvila šele proti koncu svetovne vojne.

Presenetljive metode pobijanja ljudi so bile precej dobro razvite, a ne do najvišje stopnje, ko je prišlo premirje. Od onega časa naprej pa do danes, pa je bilo opaziti največji razvoj v znanstvenem načinu pobijanja.

Ti strašni novi instrumenti obstajajo iz aeroplanov in bomb, dočim se je razvilo sredstvo, kako uporabiti jih, je bilo opaziti tudi par zelo važnih izboljšanj v uporabi podmorskih čolnov. V splošnem predstavljajo ta sredstva "orožje gada".

Ta orožja so tako smrtonosna, tako sigurna v svojem učinkovanju, da se bo naprosilo sedanje konferenco v Washingtonu, naj jim napravi konec. Delegati "civiliziranih" narodov sveta bodo naprošeni, naj prepovejo njih uporabo ter preprečijo njih nadaljnji razvoj, kajti drugače bo tekom naslednje velike vojne uničeno celo človeštvo.

Aeroplan in bomba gresta roko v roki. Vsak je brezuspešen brez drugega. Nadalje pa predstavlja bomba edino uspešno metodo, kako postopati s trupenimi plini.

Očividno je, da mora biti strupeni plin dosti oddaljen od onega, ki ga izpusti, ker bi drugače uničil onega, ki ga izpusti. Vred tega obstajata le dve metodi, kako izpustiti ga in sicer s tem, da s ega vrše, zaprtega v posodo, iz aeroplana ali pa iz posebne priprave, nalik artiljerijskemu nabojcu.

Ta zadnji način ni bil nikdar posebno uspešen. Treba je namreč vzeti v poštev številne elemente, med katerimi je tudi možnost izstreka, da se razbije, ko zadene ob tla. Nadajna stvar pa je, da ni mogoče spraviti v izstreke, iz izjemo največjih, toliko strupenega plina, da se ploha izplača metenje takih bomb. Vse te slabe strani pa odstrani aeroplan, ki lahko vrže iz višine največjo bombo z gotovostjo, da se bo razpočila, ko bo zadela ob tla.

Strupeni plini, katere je razvila armada Združenih držav, so najbolj smrtonosni na celim svetu. Dognalo se je, da lahko ena sama kaplja tega plina ubije neposredno ob stiku. Plini pa so različne vrste in njih učinki tudi različni. Izdelali so jih najbolj odlični kemiki naroda, največji znanstveniki, ki so se hladnokrvno lotili dela, da razvijejo najbolj smrtonosne pline na svetu.

Amerika se ni nikdar lotila pravega strupenih plinov, dokler se ni pričela svetovna vojna. Ker pa je bilo treba pripraviti se tudi v tem oziru, je bila poklicana v Washington skupina znanstvenikov-kemikov in ti so razvili neodvisno od ordonancnega departmanta napravo, ki je znana kot Chemical Warfare Service.

Lahko se reče odkritosrčno, da se je izbralo ime "Chemical Warfare", da se na ta način izogne besedi "gas" ali plin. Armada je čutila, da bi bilo neprimerno ohraniti prvotno ime, ki se je glasilo "gas and flame service".

Ta departament ima seveda poleg strupenih plinov na razpolago tudi druge pline. Med temi je najti tudi take, ki niso tako smrtonosni, ki le žrejejo, ne da bi trajno pohabili detičnih, ki so izpostavljeni njih uplavi, imena teh plinov so preveč splošno znana, da bi jih bilo treba omenjati tukaj. Najbolj znani med temi plini je takozvani mustard plin, ki je povzročil v zadnji vojni na obeh straneh veliko več izgub kot pa katerikoli drugi plin, katerega se je rabilo. Izvedenci soglašajo v naziranj, da bo predstavljaj mustard plin v prihodnji vojni, če bo sploh prišlo do tega, mogoče najbolj splošno rabljeno orožje.

Mustard-plin značilno naslednje strašne lastnosti: — Če se ga razširi po tleh, po zekopih, v podkopih, na ta ali oni način, je skozi celi teden ali pogosto celo deset dni sploh nemogoče živeti v tak okuženem ozemlju.

Brigadni general Amos A. Fries, ki je sedaj načelnik Chemical Warfare službe, ki posluje sedaj tudi kot kemični svetovalec na razoroževalni konferenci, ne more sedaj radi svoje službe govoriti o tem predmetu, a je gotovo, da ni izpremenil svojih nazorov, katerim je dal izraz pred nedavnim časom. Ob onem času je general Fries na živahen način orisal grozote in razdejaje, katero bi lahko povzročilo par aeroplanov, obteženih s par tonami mustard-plina.

Vizija te kompetentne avtoritete obsega sliko velikega mesta kot je naprimer New York in sicer ponoči. Pet milijonov ljudi spimiro v svojih posteljah. Dvajset tisoč čevljev nad milijonom domov pa kroži oddelek hitrih aeroplanov. Aeroplani, opremljeni z

stano metala iz sebe palečo, smrtonosno silo. Pred zaključkom vojne se je več kot enkrat namignilo, da se nahaja taka snov v procesu razvoja. H. G. Wells je v eni svojih novel porabil to idejo z dramatično silo. Če bo ta snov v resnici iznajdena, bo postalo vojevanje prav tako nemogoče kot je kanibalizem. Vsaka dežela, še tako majhna ali slaba, bo imela dosti sredstev, da se opremi s tem peklenim uničujočim orožjem.

Ni pa treba ozirati se le v bodočnost, če hočemo videti učinke vojevanja s strupenimi plini. Eno in trideset odstotkov vseh poškodb v ameriški armadi tekom zadnje vojne so povzročili različni plini, katere se je rabilo in med temi je bil najbolj škodljiv mustard plin.

Zagovorniki kemičnega vojevanja trdijo, da je uporaba plinov najbolj človekoljubna metoda kako napasti sovražnika. To svojo trditev utemeljujejo z dejstvom, da večina na ta način pobitih okleva vsprico večšega zdravljenja in da ni čutili dosti posledic. Nadalje trdijo, da je veliko bolj človekoljubno omamiti začasno par tisoč mož ter jih spraviti s tem iz akcije, da se na ta način doseže kako taktično prednost kot pa napadati njih telesa s kroglicami ali drobič šrapnelov.

Lahko se nadalje trdi, da je med našimi vojaškimi izvedenci dosti takih, ki si žele kar najhiterjšega razvoja vojevanja s trupenimi plini, kajti s tem se bo način vojevanja tako izpopolnilo, da bo postala vojna sploh nemogoča stvar. Vred tega tudi ni, naj to izvedenci nobenega strahu pred kako sovražno armado ali mornarico.

Ni pa le strupeni plin, katerega se meče z aeroplanov. Najti je tudi številne druge tipe bomb, ki delajo škodo ter delajo to znanstveno vojevanje še bolj grozno.

Najti je bombe za požiganje mest, bombe, napolnjene s fosforjem, v kojega plamenih bi ne mogla obstajati nobena živa stvar. To se je dokazalo pred nedavnim časom pri poskušanjih z zastarelo bojno ladjo "Alabama" v Chesapeake zalivu. Plameni so obdali ladjo in dokazalo se je, da bi tak napad na ladjo ubil celo posadko ter spravljal bojno ladjo seveda takoj iz akcije.

Najti pa je še nadaljne tipe takih požigalnih bomb, ki zažgejo s svojimi plameni vse, s čemur pridejo v stik. Častniki, ki so izumili to smrtonosno bombo, izjavljajo, da nobenega požarnega departmanta, ki bi mogel biti kos takemu napadu.

Lahkoto, s katero bi se lahko uničilo s pomočjo aeroplanov celo armade, se je pokazalo pri tozadnjih poskusih v Aberdeen. Md. z neke vrste bombo, ki eksplozivno ko zadene ob tla ter pošlje velike množine strelav v vse smeri.

Vojaška avijatika ima tudi na razpolago aeroplan, o katerem domnevajo njega zgraditelji, da je popolnoma varen pred ognjem zračno-obrambnih topov. Pri takem napadu bi veliko število aeroplanov krožilo nad armado ter pešijalo navzdol celo ploho bomb take vrste, a iz tega ali onega vzroka bi se ne uporabljalo bomb s trupenimi plini.

Poskušnje, ki so se vršile tekom preteklega poletja v Virginiji, so dokazale uspešnost uničevalnih bomb, vrženih z aeroplanov. Pri teh poskušanjih se je v teku par minut poslalo na morsk dno devet nekdanjih nemških bojnih ladij in en dretnot, ki je bil zgrajen ravno ob času izbruh vojne. Če bi bile te bojne ladje v akciji, s skladišči polnimi municije, bi bilo njih uničenje izvršeno še dosti prej.

O relativni vrednosti bojnih ladij in aeroplanov se še razpravlja. O tem se bo še dolgo časa razpravljalo, a tukaj zadostuje reči, da je dokazana uničujoča sila bomb, vrženih z aeroplanov na bojne ladje.

Zrakoplove se je tudi rabilo za spuščanje torpedov proti ladjam. Mornarica je vprizorila številne eksperimente s torpedi, katere je spuščala z aeroplanov.

Mutasti birič.

Spisal Fran Milčinski.

(Nadaljevanje.)

Zunaj vasi je hojo pospešil; rikogar ni arčal, blizu Kranja je zlezel v odprte svisti in zaspal.

Ko se je zbudil, je bil že dan in šel je v mesto. Zvonilo je, stopil je v cerkev. Pokleknil je, pri dirih in polglasno se izročal Bogu, naj z njim stori, kar hoče; — bolj onemoglo kakor skesano se je klanjal božanstvu, od srea se mu ni dalo moliti, čutil je, da je raztrgal vezi med sabo in Bogom. Zazlejenega miru ni našel v cerkvi.

Peš je krenil proti Ljubljani. — Zdal se ga je gotovo našli, ubitega krošnjarja, gotovo že ugrabijo za storilec. — Spomnil se je in postal mu je vroče: krošnjarjevo pačico je pozabil v krčmi — ta ga bo izdala. Nemara ga že iščejo. — Ali je še kaj drugih sledov?

Ozledal si je tresoči roki, po prstih desnice so bile rjastorjave pege, rob desnega rokava je bil trd zasušene krvi; pogledal je po obleki in pogladi se po prsih začutil v rtrastnem žepu listnico, plen ropa in umora.

Stopil je s ceste v gozd, opreznost se oziral, ali ga kdo ne gleda. Za širokim hrastom jo je potegnili z žepa: polna je, nabasano polna, težka! Prevzela ga je — strast po denarju, pozabil je vse drugo. In jo je odprl. Prihajalo mu je vroče — kaj je to: sami papirji, računi, potrdila! — Slednjič — v zadnjem predalu — tukaj je denar! Odahnil se je, obrijal si pot, potem je šel: deset, petnajst, šestnajst, sedemnajst, osemnajst goldinarjev! Ne bora več! Osemnajst goldinarjev, naj je obračal listnico, kakor je hotel.

Zaskrpal je z zobmi — za be-raskih osemnajst goldinarjev je ubil človeka — tako ga je spet varal hudobec! Treščil je listnico ob tla, teptal jo s peto, jecal.

Prednost aeroplana obstaja v tem, da mu je treba iti v bližino ladje, katero hoče zadeti. Torpedo se spusti in zrakoplov se zopet dvigne v zrak.

Pomanjkanje denarnih sredstev in sorazmerna mladost razvoja pa sta preprečila Združenim državam nagradenjem veliko tkega materijala. Večina kemičnega vojnega dela se vrši v arsenalu v Edgewood, Md. Tam se preizkuša kemikalije, požigalne in uničevalne bombe in druge silene moderne iznajdbe.

Vedno se je dosti razpravljalo o podmorskem čolnu, ne le glede njegove rednosti kot orožje, temveč tudi primernosti uporabe podmorskega čolna kot orožja. Celi svet je bil presenečen vsprico brezobzirne nemške kampanje s podmorskimi čolni, ki so pošiljali na morsk dno tudi potniške parnike, na katerih so se nahajale ženske in otroci, kot v deset-ju "Lusitanije".

Vseposvdo so obsojali to orožje kot ono, ki udari iz zasede, ki se boji priti na dan ter se javno boriti. Vedno je zapeljivo, kot je bilo v slučaju Nemcije, potapljanje potniške in trgovske parnike, ne da bi se prej preiskalo teh parnikov.

Že sama narava podmorskega čolna pa onemogoča jemanje potnikov in posadk s parnika, predno se ga potopi. Pogosto se je pustilo potnike v male čolne na odprtem morju, da jih pobere kak naslednji parnik ali da poginejo v grozi. Grozote takega načina vojevanja so še v živem spominu vseh. Pred štirimi leti so bili listi polni poročil o delovanju podmorskih čolnov in oni, ki tesno zasledujejo javno mnenje, so naziranj, da se v tem oziru še ni izpremenilo v prilog podmorskim čolnom.

Mornariški izvedenci izdelujejo sedaj torpedo, ki se bo vodil ali dirigiral sam. Torpedo je bil že prej stabiliziran ter se je pomikal naprej z lastno silo, a potovanje je bilo obrnjeno v smer, v katero se je namerilo torpedo. Izvedenci pa izdelujejo sedaj torpedo, katerega bo vlekle nase železo in jeklo ladje, kot magnet. Ko bo izdelan ta torpedo, bo postal podmorski čoln še bolj smrtonosen kot je bil dosedaj.

in se jokal od togote. Pa ko mu je odleglo, je denar le pobral, ga očedil, zavrnil in spravil v žep, listnico in papirje pa zagrebel pod listje. S slino si je obrisal prste, iztrebil je kri z rokava in si ga zamazal z blato.

Šel je naprej po cesti in mučila ga je misel, gotovo je še kaj pozabil, kar ga izda, in zopet in zopet je postal, si otipaval žep, si ogledaval roke in obleko.

Iz zanikarne kmečke krčme z majhnimi okni je prihajalo hripavo petje pijanega moškega glasu. Šel je noter.

Za mizo je postajal opit kmet-ski dedec, zariplega lica, s klubnikom postrani; hrupno je pozdravljal došleca: — Na, duša, pojdi pit! — in mu porinil frakelj.

Kuk je pil in še sam naročil žganja pri umazani krčmarici, ki je zevala po lihi. Napil je pijan. Dobro mu je dela sosesčina zanikarnosti, domačega se je čutil in varnega sredi nesnag in smradu.

Žganje mu je omočalo skrb, glas mu je postajal jačji; hitro je vlivl vase, pomagal pijanemu peti in pobrala sta se. Za šalo sta menjala klubke raz glavi in tisti hip s ije domislil, da ga utegne zeleni klubek izdati. Zadovoljen je bil s pijančevim predlogom, naj mena obvelja, pijanec je zadrmlal za mizo, Kuk je plačal in šel.

Čutil je žganje in dajalo mu je dajalo pogum, da je na cesti prišel, zdravljal ljudi in jih ogovarjal. Skrbel pa je s potjo zato, da se ne strezni, treznosti se je bal. — Tako je prišel v Medvode, od tod se je z vlakom peljal v Ljubljano.

Tu je imel starega znanca, za hlapca je bil pri konjih, poiskal ga je in vkupe sta popivala. Tri dni ni prišel Kuk iz pijanosti, potem je bil suh. Zdal se ga je prijatelj hitro otresel, češ, gospodar je hud; za slovo mu je dal poceni svet, naj si poišče dela.

Kuk bi se ravnal po tem svetu, ali treznemu se je omočena vest zopet zdramila in mu ni več dala miru, nepretrgoma ga je preganjala: mutasti birič. Tisoč jezikov, tisoč oči je imel ta mutasti birič, iz vsakega stražnika, iz vsakega radovednega je gledal vanj, iz vseh ljudi je govoril, po vseh listih ga zasledoval. Vest o umoru je krožila med ljudmi in kar je videl Kuk, kar je slišal, vse je obračal nase in na svoj krvavi čin. Zbezan je čakal, zdaj, zdaj ga primejo in uklenejo, ženo v temno ječo, iz ječe v smrt.

Ni strpel, šel je sam na policijo in se javil, da je Nae Kuk.

Začudil se je, da ga niso ko-j uklenili, še napodili so ga skoro, tako neprijazno ga je mlad go-pod z zaspanimi očmi vprašal, kaj pravzaprav to išče; drugi so stali okrog, kadili in se muza-bili. Misli je, da že vse vodo, glej, ničesar niso vedeli. Sram ga je bilo se izpovedati mlademu go-spodu in smeje se s družbi vse svoje krivde in svojih muk, in je priznal le tatvino, ki jo je zagrešil na Koroškem, in drugega nič. Še to mu kmalu niso verjeli. Trdo so ga prijeli, ali se morebiti ne laže in tatvino le lihi, da bi ga zastoj krmlil v ječi; pa jim je na drobno vse razložil, kako je hlapen vzel denar in kako je tatvina prišla na dan, da so mu morali verjeti. Mladi gospod je napisal zapisnik in so zapisnik in Kuka poslali na deželno sod-ni-jo v Celovec.

V Celovec so ga tri mesece držali v preiskavi, kajti med tem je bil okradeni hlapec odšel po sve-tu in so ga morali poprej poiska-ti, predno so lahko sodili Kuka. Končno je bila sodba in so mu prisodili mesece dni ječe. Bil je videti tako skesan in nesrečen, da se je smilil sodnikom in so ga sodili po skrajni milosti. Po sod-bi so ga vprašali, če je kaznijo zadovoljen, in so bili sila prese-nečeni, ko je zamrmral, da je — premajhna.

Prestajal je kazen in so ga hvalili, da je pokoren in priden delavec. Potem so ga peljali na rotovž, tam se mu dali prisilni potni list in tri blebec kruha in ga poslali v domačo občino, tja v hribe za Škofjokloko. Starši niso bili veseli sina ta-ti ali bil je tako potrt, da se jim je smilil. Prigovarjali so mu, rajš si poišče dela v svojem obrtu, toda rajši je dminaril v domačem kraju. Delal pa je le toliko, da je

stareš plačeval hrano, drugače je polegla za kajžo, se potikal po gozdu in se pogovarjal sam sabo. Toda ni se pogovarjal sam sabo, ampak z mutastim biričem sta imela pomenke, dolge in žive.

Včasih je po ljudeh klospela, kaka vest zastran onega umora v Tupaličan in da so nemara že zasačili morilec in ga zaprli; o takih prilikah je prišlo Kuka da se je lotil najtežjih in najne-varnejših del in se igral s svojim zarávjem in življenjem. — Sled-njič so vsi glasovi o zagonetnem slučaju umolknil.

Umolknil pa ni mutasti birič. Čim bolj je molčal svet, tem bolj je kričal mutasti birič in terjal svojo pravdo in ni dal miru ne podnevi ne ponoči. Nenadno ga je zbudil iz spanja, da je Kuke bilo sree v prsih, kakor kladivo po nakovalu, in ga je spreletela groza; čutil je nekoga poleg svo-jeja ležišča, in se ni upal gneti, da bi se ga ne dotaknil — z mr-zlim potom oblit je čakal dneva.

Prišla je zima, pa je Kuk neko

noč kar vstal in šel z doma. Brez jasnega naklepa, kam in po kaj; pa saj mu ni bilo treba misli in preudarka, ko je imel zanesljive-ga spremljevalca: mutasti birič mu je kazal pot. Po beli cesti je stopal Kuk in se menil sam sabo, ga je mutasti birič prignal v mutastim biričem. Pričkala sta se. Kuk se je zvijsal in obotavljal ali mutasti birič ni odnehal in — Kuk ga je moral ubogati. Tako ga je mutasti birič prignal v Kranj in v Kranju sta se borila še dva dni in dve noči, ali ni bilo drugače in je zmagal mutasti birič in prignal Kuka na sodni-jo, da se je izpovedal kakor pred Bo-gom.

Iz Kranja so ga poslali v Ljub-ljano.

(Dalje prihodnjic.)

Ko je bivši nemški cesar spo-dil Bismarcka iz službe, je bil nemški narod tako žalosten, da je imenoval po njem eno svojih najbolj priljubljenih jedi, — namreč Bismarck — slanika ali arnika.

Knjige! = Knjige!

POUČNE KNJIGE.

Slovenske angleški slovar	1.50
Angleško-slovenski in Slovensko-angelski slovar, V. J. Kubelka	\$1.50
Nemški abecednik	.35
Nemško angleški tolmaci	.50
Pravilo doščnosti	.30
Slovensko-nemški slovar — (Janežič Bartol)	4.00
Angleščina brez oštefja	.40
Črčila. Navodilo za čitanje in pisanje srbsčine v cirilici	.20
Črčila. Spisal Anton B. Jeglič	.50
Gospodstvo — Pungaj, Praktična knjiga za naše gospod-stvo (Trdo vezano)	1.20
Hitri računar. Priročnik velikosti 50	.80
Praktični računar	.80
Knjiga o lepem vedenju Urbanus, (Trdo vezano)	1.00
Mladencem, Ant. B. Jeglič	.00
I. zvezek	.00
II. zvezek	.00
Nasveti za hitro in dom. Koristna knjiga za vsako hišo	1.00
Pravila za oliko. Dr. J. Dostojen	.65
Varčna kuharica, za slabe in dob-ře čase	1.00

RAZNE POVESTI IN ROMANI.

Jos. Jurčič, 4. zv.: Cvet in sad. Hči mestnega sodnika itd.	.75
Jos. Jurčič, 5. zv.: Sosodov sin. Sin kmetkega cesarja itd.	.75
Jos. Jurčič, 6. zv.: Doktor Zober, roman. — Tugomer, tragedije	.75
Ive silki — Ksaver Moško	.40
Trdo vezano. Ni v za zlatu, kar se se svetl. itd.	.30
Patrica, povest iz irske junške do-be	.30
Pod svebodnim solncem, zgodovinska povest, 1. zv.	1.25
Pod svebodnim solncem, zgodovinska povest, 2. zv.	1.25
Povesti slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo, Kalan	.35
Romancija, povest	.60
Sisto e Sesto, povest iz Abrucev	.30
Stike in povesti, Ksaver Moško	.35
Student naj be. — Naš vsakdrugi kruh	.30
Vesela povesti: Za možem, — V pustiv je bla. — Prarada med bratoma	.35
Vojnimir ali poganstvo iz krst, povest	.35
Zvonarjeva bči. Zanimiva povest iz dežele	.40
eter Zgaga	.50
Doli z orožjem	.50
Knjige družbe Sv. Mohorje	.50
Duhovni boj (304 str.)	.50
Mesija (1. zv.)	.25
Mesija (2. zv.)	.25
Podoba iz nerave	.30
Svetloča in senca	.30
Slov. večernice, povesti sv. bra-tek čas	.20
Trojka	.30
Zgodovina slov. naroda (5. zv.)	.30
Zgodovina slov. naroda (6. zv.)	.30
Mladim arcam (2. zv.)	.30

SPISI ZA MLADINO.

Beč za mladi: zab, pesmice	.30
Dedek je pravil, pravljice	.40

MOLITVENIKI.

Skrbi za dušo: v usnje vezano	1.80
v platno vezano	.90
Kajski glasovi: v platno vezano	.90
v lost vezano	1.70
v usnje vezano	1.80
Sveta ura: v platno vezano	1.00
Marija varhinja: v usnje vezano	1.50
Pot v nebesa: zlatu obreza, platno vezano	.90
Dz nene Testament	.25

ZEMLJEVIDI.

Združeni državi	.25
Zemljevid Slovenije	.10
Zemljevid Evrope	.30
Velika Aenska mapa	2.50
Zemljevidi: New York, Illinois, Co-lorado, Kansas, Metana, Minne-sota, Wyoming in Alaska — vsaki po	.25
Pennsylvania	.50
West Virginia	.40

RAZGLEDNICE.

Božiče, različne, ducat	.20
Novoletne, različne, ducat	.20
Zatavne, različne, ducat	.20
Novyorške, različne, ducat	.20
Panorama mesta New York, 25 slik	.20
Panorama mesta Celje, 21 pal-cev dolge	.250

Gponaba: Naročilo je priložiti denar, bodisi v gotovini, money order ali poštne znamke po 1 ali 2 cerna. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pismo, Ne naročate knjig, katerih ni v ce-niku. Knjige pošiljamo poštino prepla.

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St.,
New York

Vdova Leruž. Spisal E. Gaboriau.

Prevedel za "Glas Naroda" G. P.

Francoski detektivski roman.

81

(Nadaljevanje.)

— Moja žena me ni spoznala! S tem, da je neprestano pripovedovala svetu, da sem mrtev, je henečno sanala to vrjelo. Ko sem ji povedal svoje ime, je skočila nazaj. Nesrečna ženska se ni prav nič izpremenila. Na mizi je imela steklenico z žganjem in čašo.

— Vse to ne pojasnjuje, zakaj ste šli obiskat svojo ženo.

— Radi Jacquesa, gospod. Dečko je zrastle v moža ter se hoče oženiti. Zato pa je treba privoljenja matere in vsled tega sem prinesel Klavdino listino, katero je sestavil notar in katero je podpisala. Tukaj je.

Daburon je vzel listino in izgledalo je kot da jo pozorno čita. Trenutek pozneje pa je vprašal:

— Ali ste kdaj skušali misliti, kdo bi mogel umoriti vašo ženo? Leruž ni dal nobenega odgovora.

— Ali ste imeli katerega na sumu? — je vtrajal sodnik.

— Dobro, gospod, — je odvrnil mornar, — kaj naj rečem? Mogoče je Klavdina izpuščila te ljudi, iz katerih je vlekla denar kot rodo iz vodnjaka. Mogoče pa je tudi, da se je nekega dne napila ter preveč prosto čenčala.

Ker je bilo pričevanje starega mornarja tako popolno kot le mogoče, je odpustil Daburon Leruža ter mu istočasno svetoval, naj čaka na Gevrcla, ki ga bo odvedel v neki hotel, kjer bo lahko čakal na nadaljnja navodila od strani sodišča.

— Vse stroške se vam bo povrnilo, — je rekel sodnik.

Leruž je komaj obrnil svoje pete, ko se je pripetilo v uradu preiskovalnega sodnika nekaj nezaprtega, nekaj izvanrednega.

Konstant, ta gluhi nemi in resni Konstant, je vstal ter govoril. Zlomil je mol: s katerim se je obdajal skozi petnajst let. Rekel je:

— Gospod, to je izvanredna afera.

— Zelo izvanredna, — si je mislil Daburon, — ko je uničila vsa napovedovanja vnaprej, vsa vnaprej ugotovljena mnenja.

Zakaj je postopal on, sodnik, s tako obžalovanja vredno naglico? Zakaj ni čakal, če se polasti vseh elementov te resne zadeve, predno bi kaj riskiral?

Pravice se ponavadi dolži, da je počasna. Njena počasnost pa je, ki predstavlja njeno moč in varnost, njena nezmožljivost v večini slučajev.

Človek ne more vedeti v enem trenutku v kakšno smer bo krenilo pričevanje.

Človek nikdar ne ve, kakšna dejstva bo spravila na dan preskavo, katero se smatra za nepotrebno.

Daburon, ponavadi zelo previden človek, je smatral enostavno enega najbolj kompliciranih ali zapletenih slučajev. V skrivnostnem zločinu, ki je zahteval skrajne previdnosti, je postopal kot da gre za slučaj majhnega prestopka. Zakaj? Ker niso njegovi spomini puščali na dan njegove razsodnosti in premišljenosti. Bal se je, da bo izgledal tako slaboten kot osveteljen. Ker je mislil, da je gotov svojih dejstev, se je pustil zavesti od svoje animoznosti. Kako pogosto je varal samega sebe z idejo dolžnosti! Kadar pa ste v dvomu glede svoje dolžnosti, ste vedno na nevarni poti.

Najbolj čudna stvar pri vsem tem pa je bila, da so vse napake tega preiskovalnega sodnika izvirale iz njegove poštenosti. Zavedal ga je na stran njegova preveč razvita in rafinirana vest. Pomisleki, ki so ga vznemirjali, so rapolnili njegovega duha s fantomi ter ga izročili strastni animoznosti.

Sedaj, ko se je nekoliko pomiril, je preiskal celo zadevo bolj globoko. Hvala Bogu ni bilo v celem še ničesar storjenega, česar bi ne bilo mogoče popraviti. Kljub temu pa je neizmerno obtoževal samega sebe. Edinole slučaj ga je ustavil na poti, po kateri je krenil. Ob istem času pa je tudi sklenil, da bo ta preiskava tudi njegova zadnja preiskava. Njegova profesija ga je mogla od sedaj naprej navajati le z razločno nepremagljivim gnusom. Pogovor s Klaro je odprl razvitega tudi vse stare rane v njegovem srcu. Kravave so bolj strašne kot kdaj poprej. Ves obupan je čutil da je njegovo življenje zločeno, uničeno. Možki lahko čuti tako, kadar ne pomenjajo vse ženske ničesar zanj z izjemo ene, katere pa ne more imeti.

Preveč varen, da bi mislil na samomor, se je s strahom vpraševal, kaj bo postalo iz njega, ko bo slekel talar sodnika.

Nato pa se je zopet lotil posla, ki ga je imel pred seboj. V vsakem slučaju nedolžen ali kriv, Albert je bil v resnici grof de Commarin, legitimni sin starega grofa. Ali je bil kriv? Gotovo ne.

— Jaz mislim, — je naenkrat vzkliznil, — da bi bilo boljše, če govorim takoj z grofom Commarinom. Konstant, pošljite nekoga v njegovo hišo ter ga privedite takoj sem. Če ga ni doma, naj ga iščejo.

Daburon je čutil, da ga čaka neprijetna dolžnost. Reči bo moral staremu gospodu: — Gospod, motil sem se glede vašega legitimnega sina. Vi imate še vedno pravega pri sebi. — Kakšno stališče, ne le mučno, temveč meje celo na smešno! V kompenzacijo pa bi lahko povedal staremu grofu, da je Albert nedolžen.

Tudi Noelu mora povedati resnico, ga podreti na tla, potem ko ga je dvignil nad oblake. Kakšen udarec bo to! Brez dvoma pa mu bo dal grof odškodnino. Vsaj moral bi storiti kaj takega.

— In sedaj, — je mrmral sodnik, — kdo more biti zločinec?

Neka temna slutnja mu je švignila skozi možgane, ki pa se mu je zdelo takoj nato krajino absurda. Zavrgel jo je, a takoj nato zopet mislil nanjo. Prišel je skoro do sklepa, ko je vstopil grof de Commarin.

Odposlanec Daburona je dospel pred palačo ravno v trenutku, ko je grof stopil iz kočije, vračajoč se s Klaro od madame Gerdy.

Osemnajsto poglavje.

Oče Tabaret je govoril, a je tudi takoj nastopil.

Prepuščen od preiskovalnega sodnika svojim lastnim virom, je šel na delo, ne da bi izgubil trenutek časa in ne da bi se odpočil. Povest o majhnem vozičku, katerega je vlek hiter konj, je bila resnična v vseh pesameznostih.

Radodaren s svojim denarjem je stari mož zbral krog sebe kak ducat detektivov na dopustu ali brez dela. Na čelu teh časti vrednih pomočnikov ter v spremstvu svojega prijatelja Lekoka se je napotil v Bužival.

Dejanski je preiskal celo okolico od hiše do hiše, s trdovratnostjo in ustrajnostjo blazneža, ki išče iglo v kupu sena.

Njegovi zspori niso bili absolutno zaman.

Po treh dneh preiskave je bil sorazmerno trdno uverjen o naslednjem:

Morilec ni zapustil vlaka v Ruel, kot delajo vsi ljudje iz Buživala, Žoussier in Marly, temveč se je peljal naprej do Šatu.

Tabaret je mislil, da je spoznal v njem moža, katerega so mu opisali železniški uslužbenec na postaji kot mladega, temne polti, s črnimi brki ter obloženega z veliko suknjo ter dežnikom.

Ta potnik, ki je dospel z vlakom, ki odhaja iz Pariza proti St. Germain malo pred poldeveto uro zvečer, je izgledal zelo pobit.

Ko je zapustil postajo, je pričel hitro korakati naprej po cesti, ki vodi v Bužival. Na tej poti sta ga videla dva možka iz Marly in ena ženska iz Malmaison in vsi ti trije so se čudili njegovim dolgim korakom. Kahlil je po celi poti.

Ko je prekoratil most, ki spaja oba bregova Seine pri Buživalu, so ga zopet zapazili.

Navada je plačati mostnino na tem mestu. Domnevani morilec je očitno pozabil na to okoliščino. Šel je preko, ne da bi plačal, nitrih korakov in sopihajoč. Paznik na mostu je moral leteti za njim, da je dobil denar.

Tujec je izgledal zelo jezen, vrgel na tla večji denar ter odhitel, ne da bi čakal na drobiž.

To pa ni bilo še vse.

(Dalje prihodnjik.)

V staro domovino

S posredovanjem tvrde Frank Sakser State Bank so odpotovali v staro domovino:

S parnikom La Savoie

19. novembra:

Benedikt Pajk iz Cleveland, O., v Zagradec.

S parnikom Paris

25. novembra:

Anton Turšič iz Roosevelt, W. Va., v Cerknico.

Alojzij Petek iz Aurora, Minn., v Ribnico.

Imbro Ribar iz Aurora, Minn., v Zagreb.

Franc Jeme iz Yukon, Pa., v Tolmin.

Anton Kovač iz Anaconda, Mont., v Ajdovec.

S parnikom Argentina

26. novembra:

Mate Pečarić iz Ironton, Minn., v Otočac.

Franc Ogrin z družino iz Waukegan, Ill., na Vrhniko.

S parnikom America

29. novembra:

Ivan Žibert iz Milwaukee, Wis., v Smarjeto.

Ivan Zupančič iz Hiawatha, Utah, v Grosuplje.

Jos. Tomac iz Hiawatha, Utah, v Gerovo.

Anton Marković iz Hiawatha, Utah, v Delnice.

S parnikom President Wilson

3. decembra:

Mirko Vidović iz Bryant, Ill., v Varaždin.

Janez Stiglic iz Sheboygan, Wis., v Radomirje.

Anton Vidrih iz Pueblo, Colo., v Sevnico.

Janez Štrle iz Pueblo, Colo., v Turjak.

Jožef Smolej iz Cleveland, O., v Javornik.

Matija Božnar iz Wintondale, Pa., v Skofjo Loko.

Franc Kvas iz Cleveland, Ohio, v Postojno.

Hinko Bole z družino iz Cleveland, Ohio, v Postojno.

Janez Vičič z družino iz Davis, W. Va., v Ilirsko Bistrico.

Ivan Kralj iz Triadelphia, W. Va., v Dobropolje.

Franc Kastelic iz La Salle, Ill., v Brežice.

Stjepan Bunetić iz Detroit, Mich., v Brdovce.

Barbara Lepšin s hčerko iz Oglesby, Ill., v Veliko Dolino.

Janez Panian z ženo iz Lorain, Ohio, v Stari trg pri Črnomlju.

Anton Skrinjar iz Davis, W. Va., v Sežano.

Jernej Kranjc iz Kellettville, Pa., v Tolmin.

Jos. Marušič iz Eveleth, Minn., v Opatje selo.

Janez Klajder iz Johnstown, Pa., v Brusnice.

Anton Mihelič z družino iz Kellettville, Pa., v Novi grad.

Anton Sadar z družino iz Coneaugh, Pa., v St. Rupert.

Jožef Kržič iz Waukegan, Ill., v Rakitno.

Franc Baloh iz Cleveland, O., v Tolmin.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Kašelj in prehlad.

V tem letnem času vlada kašelj in prehlad pri odraslih in pri otrocih. Če se zanemari, se razvije iz njegove komplikacije, ki se lahko nevarna. Izgubite se zlim posledicam prehlada z vzajem Severov's Cold and Grip Tablets (Severovih Tableto) zoper prehlad in gripo. Cena 30 centov. — Hitro od pomoči proti kašlju dobite, če vzamete

Severa's

Cough Balsam

(Severov Balsam zoper kašelj). Pomirja razdraženost, omehča zločevanje, ustavi kašelj, povzroča lažje dihanje in pomaga pri povrnitvi normalne stanje. Večje steklenice 50 centov, manjše 25c. Pri lekarnah.

W.F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Janez Pirnat iz Cleveland, O., v Rakek.

Jakob Barak iz Denver, Colo., v Klano.

Ant. Miheve iz Eveleth, Minn., v Logatec.

Ivan Nanut iz Minersville, Pa., v Gorico.

Ivan Gerjevič iz Cleveland, O., v Brežice.

†
NAZNANILO IN ZAHVALA

Tužnim sreem naznanjam žalostno vest, da je po dan in pol trajajoči mučni boleznif difteriji naša nepozabljena hčerka

MARTHA ELIZABETH

RUDOLF

za večno zaspala dne 30. novembra 1921 ob 1. uri popoldne. Rojena je bila dne 30. septembra 1919.

Tem potom se prav lepo zahvalim mojemu bratu in njegovi soprogi, ki sta bila tudi krstna bota moje hčerke, kakor tudi vsem drugim, ki so jo spremlili k večnemu počitku.

Ti pa, nepozabljena hčerka oziroma sestra, počivaj v miru in večna luč naj ti sveti, nam boš ostala v blagom spominu. Kriz nam sveti govori, da zopet vidimo se nad zvezdami!

Zalujoča rodbina:

Frank in Frances Rudolf, stariši.

Tony in Frank, brata.

Ivana, Angela, Frances, Mary in Julia, sestrice.

Dunlo, Pa., 3. decembra 1921.

ADVERTISEMENTS.

KRETANJE PARNIKOV

Kedaj približno odplujejo iz New Yorka.

SAXONIA	8 dec.	Ham-burg	RYNDAM	29 dec.	Boulogne
FINLAND	10 dec.	Ham-burg	CARMANIA	31 dec.	Cherbourg
PR. LATOIKKA	10 dec.	Ham-burg	P.O. G.WAC	1 dec.	Bre-men
OLYMPIC	10 dec.	Ham-burg	LA LORRAINE	31 dec.	Havre
ROTTENDAM	10 dec.	Boulogne	OLYMPIC	31 dec.	Cherbourg
ORDUNA	10 dec.	Ham-burg	AMERICA	31 dec.	Bre-men
COLOMBO	10 dec.	Ham-burg	N. AMET RDAM	4 jan.	Bou-logne
LA TOURAINE	10 dec.	Ham-burg	LA TOURAINE	7 jan.	Havre
SAXONIA	13 dec.	Cherbourg	OROPEA	7 jan.	Ham-burg
AQUITANIA	13 dec.	Cherbourg	ARGENTINA	12 jan.	Havre
PARIS	14 dec.	Havre	2. WASHINGTON	17 jan.	Bre-men
CENTEN STATE	15 dec.	Boulogne	ROCHAMBEAU	17 jan.	Havre
MINNEKAHDA	15 dec.	Ham-burg	PARIS	18 jan.	Havre
LA SAVOIE	23 dec.	Havre	ORDINA	21 jan.	Ham-burg
ZELAID	24 dec.	Cherbourg	SAXONIA	21 jan.	Ham-burg
ORBITA	24 dec.	Ham-burg	JOORDAM	21 jan.	Boulogne
P.N.HANDLE	27 dec.	Cherbourg	PRES. WILSON	25 jan.	Havre
ADRIATIC	28 dec.	Ham-burg	LA LORRAINE	29 jan.	Havre

Glede cen za vozne listke in vse druge pogoje, obrnite se na črtnice: FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York

FRENCH LINE

COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE

Express Post Service

Direktna služba v

Jugoslavijo

preko Havre

z velikimi parniki vsi 2 in 3 tizake

LEOPOLDINA 8. dec.

PARIS 14. dec.

SAVOIE 23. dec.

LORRAINE 31. dec.

Za družine nudimo izborna ugodnosti tretjega razreda — kabine s dvema, štiri in šestimi in osmimi posteljami. Vsi taki potniki bodo deležni iste izborne službe in hranila, valed katere je znana Francoska črta.

Za nadalje informacije vprašajte pri lokalnih agentih FRENCH LINE.

COSULICH ČRTA

Direktno potovanje v Ju-

rovnik (Cravna) in Trst.

PRESIDENT WILSON

24. januarja, 1922.

Cena za Trst in Reko ad:

Pres. Wilson \$114 in 56 duka.

Argentina in Belvedere \$103 in 56 dukata.

Potom Ha-Lov izdanih na vsi kre-

je v Jugoslaviji in avstri-

Različne ugodnosti prvica, dru-

zega in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo

brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & Co.

Passenger Department

2 West Street New York

POZOR, SLOVENKE!

Šest fantov pečlarjev v gozdu, 10 minut od mesta Betula. Pa, isčemo izvrstno kuharico srednje starosti. Če katero veseli, naj se zgasi. Tudi žentev ni izključena.

ker fantje smo v najboljnih letih. John Lagoj, Box 63, Betula, Pa.

NAPRODAJ ZEMLJIŠČE

v Leskovcu pri Krškem. Približno 2 orala gozda z raznim mešanim drevjem, 1 oral vinograde z 1 oralom koloseka in 3 njive s približno 3 orali površine. Cena za vse skupaj \$500.00. Vprašajte pri

Franku Mramor, 1378 E. 45. St., Cleveland, Ohio. (6-7-12)

Za Božič

je sedaj čas poslati svojcem v staro domovino ali jugoslovanske krone, činarje, italijanske lire ali čeke v ameriških dolarjih. Vse te dobite po

nizkih cenah in hitro postrežbo pri:

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

DR. LORENZ

644 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.

EDINI SLOVENSKO GOVORČI ZDRAVNIK

SPECIALIST MČSKIH BOLEZNI.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz ozdravim zastrupljeno kri, masuje in lise po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, ošabost, živčne in bolezni v mehuljicah, jetrah, želodcu, rmenici revmatizmu, katar, zlate žile, nahuha itd. Uradne ure: V ponedeljek: sredo in petek od 9. dopoldne do 5. popoldne; v torek, četrtek in sobota od 8. dopoldne do 8. zvečer; v nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 2. popoldne.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

JADRANSKE BANKE

in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA
Beograd, Ceje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA
Trst, Opaticja, Zadar.

NEMSKA AVSTRIJA
Dunaj.

IZVRŠUJEMO hitro in poceni čenarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

IZDAJAMO čeke v kronah, lirah in dolarjih, plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO parobrodne in železniške vozne liste na vse kraje in za vse črte.

IZSTAVLJAMO tudi čke, plačljive v efektivnem zlatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah s pridnikom, da se izplačajo v napoleoni ali angleških šterlingih, ako ni na razpolago ameriških dolarjev v zlatu.

SPREJEMAMO DENARNE VLOGE v dolarjih ter plačamo začasno 4% obresti. Oddelek vlog smo ustanovili nanovo na željo mnogih rojakov širom Amerike, ki se poslužujejo naše banke. Po sprejemu prvega denarja izdamo vložno knjižico v dolarjih in jo pošljemo vlag